

załącznik nr 1
do uchwały Rady Powiatu w Elblągu
nr..... z dnia.....

2021-09-27

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Elbląskiego na lata 2017-2020

za lata 2019-2020

EKOMILA Kamila Czaczyk-Medeksa
WWW.EKOMILA.COM.PL
Ekomila

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1. Podstawa prawna opracowania	4
1.2. Cel sporządzenia raportu.....	4
1.3. Zakres raportu	4
1.4. Metodologia i źródła gromadzenia danych.....	4
2. Cele i zadania programowe	7
3. Stan środowiska i prowadzone działania w latach 2019-2020 w poszczególnych obszarach interwencji.....	12
3.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza	12
3.2. Zagrożenie hałasem.....	21
3.3. Pola elektromagnetyczne	29
3.4. Gospodarowanie wodami	30
3.5. Gospodarka wodno-ściekowa	34
3.6. Zasoby geologiczne.....	38
3.7. Gleby.....	39
3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	42
3.9. Zasoby przyrodnicze	51
3.10. Zagrożenia poważnymi awariami.....	56
4. Wskaźniki monitorowania wraz z oceną trendów	58
5. Podsumowanie końcowe	63

Wykaz skrótów występujących w opracowaniu:

- ARiMR** – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
- BDL** – Bank Danych Lokalnych
- CO₂** – dwutlenek węgla, ditlenek węgla
- CO** – tlenek węgla (potocznie zwany czadem)
- FDS** – Fundusz Dróg Samorządowych
- FOGR** – Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych
- GDDKiA** – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- GIOS** – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
- GHG** – gazy cieplarniane, ang. Greenhouse gases
- GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- Hz** - Herc
- IUNG – PIB** – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy
- JCW** – Jednolite części wód
- JCWP** – Jednolite części wód powierzchniowych
- JCWpd** – Jednolite części wód podziemnych
- JST** – Jednostka/i samorządu terytorialnego
- kV** – kilowolt
- LP** – Lasy Państwowe
- LDWN** – wskaźnik długookresowy wyrażony średnim poziomem dźwięku A w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory wieczoru oraz pory nocy
- LN** – Wskaźnik długookresowy wyrażony średnim poziomem dźwięku A w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku
- MEW** – Mała Elektrownia Wodna
- MTW** – Mała Turbina Wiatrowa
- NAT** – status jednolitych części wód, oznacza: naturalne części wód
- NFOŚiGW** – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- NO_x** – tlenki azotu
- OSChR** – Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
- OZE** – Odnawialne Źródła Energii
- O₃** – ozon, tritlen
- PGN** – Program Gospodarki Niskoemisyjnej
- PGW WP** – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
- PIG – PIB** – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
- PM** – pole elektromagnetyczne
- PM10** – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 10µm
- PM2,5** – mieszanina zawieszona w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż 2,5 µm (aerozole atmosferyczne)
- POIiŚ** – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
- POP** – Program Ochrony Powietrza
- POŚ** – Program Ochrony Środowiska
- PROW 2014 – 2020** – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
- PSP** – Państwowa Straż Pożarna
- ust. POŚ** – ustawy Prawo Ochrony Środowiska
- PUWA** – Program Usuwania WYROBÓW Azbestowych
- ODR** – Ośrodek Doradztwa Rolniczego
- RDOŚ** – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- RPO / RPOWWM** – Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego
- SO₂** – dwutlenek siarki
- SZCW** – status jednolitych części wód, oznacza: silnie zmienione części wód
- UMWW-M** – Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
- WFOŚiGW** – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- WIOŚ** – Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
- V** – wolt

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna opracowania

W związku z obowiązkami nałożonymi art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Zarząd Powiatu Elbląskiego opracował, a Rada Powiatu przyjęła: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Elbląskiego na lata 2017-2020”.

Program opracowano na podstawie 9 obowiązujących ówczynie strategii, w szczególności: Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego i Środowiska, Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa, Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Spełniał on również wymagania zawarte w „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” wydanych przez Ministerstwo Środowiska 2 września 2015 r.

W myśl art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) zarząd powiatu jest obowiązany do sporządzania co 2 lata raportu z realizacji celów zawartych w Programie. Następnie raport jest przedstawiany radzie powiatu, a po uchwaleniu przekazywany zarządowi województwa.

1.2. Cel sporządzenia raportu

Raport jest sporządzany w celu określenia, czy działania inwestycyjne i pozainwestycyjne są prowadzone zgodnie z założeniami przyjętymi w Programie. W celu możliwości mierzalnego określenia realizacji założeń programu, jego autorzy zaproponowali wskaźniki monitorowania. Analiza części opisowej Raportu oraz wspomnianych wskaźników pozwoli na dokonanie oceny realizacji celów zawartych w Programie.

1.3. Zakres raportu

W Raporcie przytoczono cele przyjęte w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Elbląskiego na lata 2017-2020”. Zawarto działania inwestycyjne i pozainwestycyjne prowadzone przez władze powiatu, gmin, nadleśnictw oraz innych instytucji odpowiedzialnych za realizację założeń programowych. W dokumencie zawarto informacje o stanie środowiska i presjach antropogenicznych na podstawie badań monitoringu środowiska prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Ponadto przedstawiono stan wskaźników monitorowania za lata 2015-2020. Ostatnią część Raportu stanowi podsumowanie oraz wnioski wskazujące czy cele programu są realizowane.

1.4. Metodologia i źródła gromadzenia danych

W procesie gromadzenia danych wysłano pisma wraz z kwestionariuszami ankiet z prośbą o przekazanie informacji o podjętych działaniach realizujących cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska. Prośby zostały skierowane do następujących instytucji:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
2. Starostwo Powiatowe w Elblągu;
3. Urząd Gminy Elbląg;
4. Urząd Gminy Godkowo;
5. Urząd Gminy Gronowo Elbląskie;
6. Urząd Gminy Markusy;
7. Urząd Gminy Milejewo;
8. Urząd Gminy Pasłęk;
9. Urząd Gminy Rychliki;
10. Urząd Miasta i Gminy Młynary;
11. Urząd Miasta i Gminy Tolkmicko.
12. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Olsztynie;
13. Powiatowy Zarząd Dróg w Elblągu z/s w Pasłęku;
14. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie, Rejon Dróg Wojewódzkich w Elblągu;
15. Nadleśnictwo Dobrocin;
16. Nadleśnictwo Młynary;
17. Nadleśnictwo Zaporowo;
18. Nadleśnictwo Elbląg;
19. Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej;
20. Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Elblągu;
21. ENERGA-OPERATOR SA, Oddział w Elblągu;
22. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku;
23. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gdańsku;
24. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Elblągu.

Dodatkowo do sporządzenia raportu korzystano z innych ogólnodostępnych źródeł danych w postaci:

1. Dane GUS – Bank Danych Lokalnych;
2. Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim – raport wojewódzki za rok 2019, GIOŚ, Olsztyn 2020;
3. Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim – raport wojewódzki za rok 2020, GIOŚ, Olsztyn 2021;
4. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2019, GIOŚ, Olsztyn 2020;
5. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2020, GIOŚ, Olsztyn 2021;
6. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za lata 2017-2019 w województwie warmińsko-mazurskim – w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska, GIOŚ, Olsztyn 2020;

7. Syntetyczny raport z klasyfikacji i oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych wykonany za 2019 rok na podstawie danych z lat 2014-2019, GIOŚ, Warszawa 2020;
8. Stan środowiska w województwie warmińsko-mazurskim, Raport 2020, GIOŚ, Olsztyn 2020;
9. Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019, PIG-PIB, Warszawa 2020;
10. Bilans złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2020, PIG-PIB, Warszawa 2021;
11. Sprawozdanie z realizacji IV etapu umowy nr 19/2018/F pt. „Realizacja programu Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego - nadzór merytoryczny oraz prowadzenie badań w latach 2018 – 2020”, Stan geoekosystemów Polski w 2019 roku, Wyd. GIOŚ, Poznań 2020;
12. Dane opublikowane na stronach:
<http://.gios.gov.pl/pjp>

2. Cele i zadania programowe

W Programie ochrony środowiska dla Powiatu Elbląskiego na lata 2017-2020 ustanowiono nadrzędny cel strategiczny, którym było:

„Zrównoważony rozwój powiatu elbląskiego szansą zachowania wysokiej jakości środowiska, poprawy stanu bezpieczeństwa oraz warunków życia mieszkańców.”

Tabela 1 Cele i zadania ustalone dla poszczególnych obszarów interwencji w Programie ochrony środowiska dla Powiatu Elbląskiego na lata 2017-2020

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadanie
Ochrona klimatu i jakość powietrza	Poprawa jakości powietrza	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Instalowanie i modernizowanie urządzeń redukujących emisję zanieczyszczeń do powietrza m.in. stosowanie odpytania
			Zmiana technologii i surowców w zakładach produkcyjnych na mniej emisyjne
			Budowa sieci ciepłowniczej
			Rozbudowa sieci gazowej
			Wymiana indywidualnych źródeł ciepła opalanych drewnem i węglem na mniej emisyjne lub na odnawialne źródła energii
			Rozwój transportu niskoemisyjnego – wymiana floty autobusów na niskoemisyjne
			Wprowadzenie obowiązku zakupu odpowiedniej jakości paliw w ramach udzielania gminnej pomocy społecznej
			Odstąpienie od spalania w ogrodach odpadów zielonych tj. gałęzie, liście i trawy – zorganizowanie odbierania przez gminy odpadów zielonych
		Wzrost wykorzystania OZE	Realizacja przyjętych Planów Gospodarki Niskoemisyjnej przyjęte przez gminy
			Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych tj.: krajobraz, trasy migracji ptaków, trasy migracji ryb na tarło itp.
			Gotowość proceduralna i rozliczeniowa dla dostawców OZE z mikroinstalacji
			Gotowość infrastruktury do przyłączenia jednostek wytwarzania OZE
			Rozwój biogazowni rolniczych
			Rozwój energetyki producenckiej / mikroinstalacji
			Rozwój instalacji wykorzystujących biomasę z upraw energetycznych (z wykluczeniem współspalania z węglem lub stosowanie biomasy leśnej)
Realizacja koncepcji OZE dla Woj. Warmińsko-Mazurskiego do 2020			
Doskonalenie systemu planowania, monitoringu i edukacji	Edukacja społeczeństwa w zakresie: wpływie jakości paliw, spalania odpadów oraz palenie w kominkach na zdrowie człowieka		

			Realizacja zapisów Programu Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej
			Przyjęcie Planów Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Programów Ograniczania Niskiejemisji przez gminy
			Systematyczna kontrola właściwej eksploatacji instalacji powodujących emisję do powietrza
			Tworzenie mechanizmów kontrolowania instalacji spalania paliw
			Prowadzenie monitoringu jakości powietrza atmosferycznego
			Edukacja o mechanizmach finansowania na inwestycje służące poprawie jakości powietrza
			Promowanie zachowań proekologicznych tj.: korzystanie ze ścieżek rowerowych, odstąpienie od spalania odpadów zielonych i odpadów z tworzyw sztucznych w piecach, zakup paliw sprawdzonej jakości, stosowanie biopaliw, naprawa urządzeń zamiast zakup nowych itp.
		Zwiększenie efektywności energetycznej	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację, energooszczędne urządzenia i oświetlenie, wysokosprawne kotły grzewcze
			Rozwój energooszczędnych technologii w gospodarce
			Budowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych (eliminacja strat ciepła na sieci)
			Budowa energooszczędnych systemów oświetleni dróg i oznakowania drogowego
		Zrównoważony rozwój energetyczny	Promocja i rozwój usług w zakresie gospodarowania energią ESCO
			Opracowanie i uchwalenie założeń do planów lub programów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
		Ograniczenie zagrożeń i adaptacja do zmian klimatu	Powiązanie planów zagospodarowania przestrzennego z planami energetycznymi
			Wycofanie ze stosowania substancji zubażających warstwę ozonową i FGC
			Wyznaczenie kierunków adaptacji do zmian klimatu na poziomie regionalnym i lokalnym
Adaptacja rolnictwa, leśnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacja)			
Zagrożenia hałasem	Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami	Ograniczanie hałasu	Edukacja w zakresie zmian klimatu i mitygacji
			Prowadzenie monitoringu hałasu
			Ograniczanie hałasu komunikacyjnego przez zastosowanie rozwiązań tj.: budowa obwodnic miast, poprawna stanu nawierzchni dróg, zapewnienie płynności ruchu, stosowanie barier dźwiękochłonnych w miejscach uciążliwych akustycznie.
			Ograniczanie hałasu z przemysłu
			Wprowadzenie ograniczeń emisji hałasu na obszarach i akwenach cennych przyrodniczo
			Budowa ścieżek rowerowych pomiędzy miejscowościami i w miastach

Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych	Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych	Uwzględnianie zagrożenia promieniowania elektromagnetycznego w planach zagospodarowania przestrzennego
			Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych oraz dokonywanie oceny narażenia społeczeństwa na czynniki ponadnormatywne
Gospodarowanie wodami	Osiągnięcie celów środowiskowych dla wód	Poprawa stanu ekologicznego wód powierzchniowych	Dokonywanie zrzutu ścieków komunalnych i przemysłowych wyłącznie oczyszczonych, najlepiej w oczyszczalniach z podwyższonym stanem usuwania biogenów
			Ograniczenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód i do ziemi ze źródeł rozproszonych i obszarowych przez m.in.: stosowanie nawożenia dostosowanego do potrzeb uprawowych – stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, wyposażenie gospodarstw w zbiorniki na gnojówkę i gnojownicę oraz płyty obornikowe.
			Prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej ukierunkowanej na ograniczanie eutrofizacji m.in. przez ograniczenie stosowania zanęt – stosowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rybackiej w Chowie i Hodowli Ryb
			Zachowanie wielkości i dynamiki przepływu wód – utrzymanie i regulacja rzek z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i gospodarczych
			Wdrożenie zapisów planów gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dolnej Wisły oraz w programie wodno-środowiskowym kraju
			Prowadzenie monitoringu potencjału ekologicznego wód powierzchniowych
			Utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego wód
			Prowadzenie monitoringu stanu ilościowego i chemicznego wód podziemnych
		Stosowanie instrumentów ekonomicznych w racjonalnym użytkowaniu zasobów wodnych	Stosowanie zasad pełnego zwrotu kosztów za korzystanie z wody
			Wdrożenie zasad proporcjonalnej partycypacji w utrzymaniu urządzeń wodnych
	Ochrona przed niedoborem wody i powodziami	Zwiększenie retencji wód w zlewniach	Wdrażanie postanowień aktualizacji „Programu małej retencji dla województwa warmińsko-mazurskiego”
		Utrzymanie i poprawa stanu obiektów osłony przeciwpowodziowej	Utrzymanie i poprawa stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych, kanałów, melioracji szczegółowych, pomp odwadniających, przepustów wałowych i budowli piętrzących
			Budowa i remont dróg dojazdowych do obiektów osłon przeciwpowodziowych
			Monitoring stanu technicznego wałów przeciwpowodziowych

Gospodarka wodno-ściekowa	Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości	Zaopatrzenie ludności w wodę niekwestionowanej jakości	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody	
			Prowadzenie monitoringu wody przeznaczonej do spożycia	
	Ograniczenie zużycia wody	Oszczędne gospodarowanie wodami	Ograniczenie zużycia wody w przemyśle	
			Ograniczenie zużycia wody w gospodarstwach domowych	
			Edukacja w zakresie potrzeb oszczędzania wody	
	Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami	Budowa i modernizacji sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków	Dalsza sanitacja terenów wiejskich i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o rozproszonej zabudowie	
			Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowych z urządzeniami podczyszczającymi	
		Monitoring postępowania z nieczystościami płynnymi	Poprawa technologii oczyszczania ścieków i ponoszenie sprawności oczyszczalni (wprowadzenie BAT)	
			Prowadzenie rejestrów zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni	
	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalnin	Eksplorowanie złóż efektywnie i z poszanowaniem przyrody	Opracowanie ekspertyzy dotyczącej aktualnych i potencjalnych kolizji między eksploatacją złóż a potrzebami ochrony przyrody
				Zapobieganie nielegalnej eksploatacji złóż kopalnin
				Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych
Gleby	Ochrona gleb	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania	Rozwój systemu monitoringu gleb	
			Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom	
		Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne, w szczególności zapobieganie dewastacji gleb hydrogenicznych	
			Promocja rolnictwa ekologicznego i integrowanego	
	Usuwanie zanieczyszczeń gleb	Zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, dla przywrócenia im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej		
		Działania naprawcze w przypadku zaistnienia szkód na powierzchni ziemi		
Gospodarowanie odpadami – zapisy Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami	Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego powiatu			
	Zwiększenie udziału odzysku odpadów w tym recyklingu i przygotowania do ponownego użycia			
	Rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów, w tym odpadów zielonych i niebezpiecznych			
	Ograniczenie składowania odpadów			

Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych	Rozwój i weryfikacja obszarowych form ochrony przyrody i krajobrazu	Sporządzenie audytu krajobrazowego województwa oraz określenie zasad zagospodarowania wyznaczonych krajobrazów priorytetowych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa
			Aktualizacja dokumentów planistycznych gmin, z uwzględnieniem lokalizacji krajobrazów priorytetowych i zasad ich zagospodarowania
		Zachowanie obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych	Zapewnienie ochrony tworów przyrody ożywionej i nieożywionej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej – pomników przyrody
		Doskonalenie planowania i realizacji zadań ochronnych	Opracowanie planów zadań ochronnych dla wszystkich obszarów Natura 2000, dla których sprawującym nadzór jest RDOŚ w Olsztynie Opracowanie planów ochrony dla wszystkich rezerwatów
	Zapewnienie spójności przestrzeni przyrodniczej województwa	Zachowanie ciągłości terytorialnej i spójności ekologicznej przestrzeni przyrodniczej i zapobieganie jej fragmentacji	Wyznaczenie, utrzymanie i właściwe zagospodarowanie korytarzy ekologicznych, łączących obszary o charakterze węzłowym
			Wyznaczenie, utrzymanie i właściwe zagospodarowanie korytarzy ekologicznych na poziomie lokalnym
			Budowa przejść dla zwierząt przez trasy komunikacyjne, w miejscach, w których przecinają one szlaki ich migracji
	Doskonalenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej	Utrzymanie, powiększanie i ochrona zasobów leśnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych	Aktualizacja planów urzędnienia lasów, w celu zapewnienia racjonalnego użytkowania zasobów leśnych Lasów Państwowych (kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów z zachowaniem bogactwa biologicznego siedlisk przyrodniczych, flory, fauny i grzybów)
			Uzupełnianie i aktualizacja planów urzędnienia lasów niebędących w Zarządzie Lasów Państwowych
			Aktualizacja programu zwiększania lesistości i kontynuacja zalesień z uwzględnieniem potrzeb ochrony wartościowych siedlisk nieleśnych, kształtowania korytarzy ekologicznych i rekultywacji terenów zdegradowanych
			Utrzymanie i powiększanie powierzchni gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, w tym form zadrzewień nierozzerwalnie związanych z przestrzenią krajobrazu kulturowego
			Prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej
			Ochrona i restytucja elementów rodzimej przyrody, w tym realizacja programów czynnej ochrony przyrody zagrożonych wyginieciem oraz prowadzenie inwentaryzacji, waloryzacji i monitoringu różnorodności biologicznej w ramach zrównoważonej gospodarki leśnej
	Ograniczenie zagrożeń dla rodzimej przyrody	Ograniczanie inwazji obcych gatunków	Opracowanie strategii zarządzania gatunkami, w tym gatunkami problemowymi i zagrożonymi
			Kontrola i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się gatunków obcych, z uwzględnieniem inwazyjnych zagrażających rodzimym gatunkom i siedliskom przyrodniczym
		Monitoring przyrodniczy	Prowadzenie inwentaryzacji i aktualizacji danych o zasobach przyrodniczych
			Monitoring stanu przyrody i jej zagrożeń oraz monitoring skuteczności realizowanych działań

	Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie	Zrównoważone użytkowanie gruntów rolnych	Zrównoważone gospodarowanie gruntami w ramach programu rolno-środowiskowo-klimatycznego
			Utrzymanie ekstensywnego użytkowania cennych przyrodniczo łąk i pastwisk
			Zachowanie i odtworzenie śródpolnych remiz, zadrzewień i małych zbiorników wodnych
	Włączenie społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody	Aktywizacja społeczeństwa w działaniach ochrony przyrody	Wspieranie inicjatyw społecznych i wolontariatu na rzecz ochrony przyrody
Prowadzenie edukacji ekologicznej			
Wspieranie ośrodków edukacji ekologicznej			
Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczanie zagrożeń poważnymi awariami i minimalizacja ich skutków	Ograniczanie zagrożeń poważnymi awariami	Prowadzenie rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku występowania poważnych awarii oraz potencjalnych sprawców awarii
			Aktualizacja wojewódzkich i powiatowych planów zarządzania kryzysowego
			Doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w nowoczesny sprzęt do wykrywania i lokalizacji awarii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie POŚ dla Powiatu Elbląskiego

3. Stan środowiska i prowadzone działania w latach 2019-2020 w poszczególnych obszarach interwencji

3.1. Ochrona klimatu i jakość powietrza

Jakość powietrza wpływa na zdrowie i życie ludzi oraz roślin. Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył zawieszony PM10 i PM2,5, ołów w pyłe PM10, arsen w pyłe PM10, kadm w pyłe PM10, nikiel w pyłe PM10 oraz benzo(a)piren w pyłe PM10. W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesienia do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje tj.: dwutlenek siarki, tlenek azotu oraz ozon.

Dane z zakresu monitoringu jakości powietrza w strefie warmińsko-mazurskiej pozamiejskiej, do której należą obszary powiatu elbląskiego, pochodzą ze stacji pomiarowej w Puszczy Boreckiej.

Na terenie strefy warmińsko-mazurskiej głównym źródłem zanieczyszczeń pyłowych i substancji w nim zawartych jest sektor komunalno-bytowy, z którego w przypadku pyłu PM10 w 2019 r. pochodziło 56,4% emisji, a w 2020 r. 53,4% emisji. Źródło to odpowiada, za 75% emisji pyłu PM2,5 w 2019 r. oraz 81,9% emisji pyłu PM2,5 w 2020 r. Dla benzo(a)pirenu udział ten wynosi do 90% w 2019 r. i wzrósł do 98,3% w 2020 r.

Ponadto w powiecie zauważalna jest presja emisji liniowej wzdłuż dróg krajowych (nr 22 i 7). Natomiast niezbyt rozwinięta jest sieć emisji punktowych z zakładów przemysłowych.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie wielkości emisji poszczególnych substancji do powietrza na obszarze strefy warmińsko-mazurskiej w porównaniu do całego

województwa warmińsko-mazurskiego oraz terenu kraju. Z prezentowanych danych wynika, że ze strefy warmińsko-mazurskiej pochodzi znacznie mniej emisji w kg/km^2 w ciągu roku, a niżeli z całego terenu województwa, w obszar których wchodzi również strefa miasta Olsztyn i Elbląg, a także rażąco mniej a niżeli wynika to ze średniej dla kraju. Dodatkowo, należy podkreślić, że emisje te obniżają się w porównaniu roku 2019 do roku 2020.

Tabela 2 Zestawienie ilości emisji poszczególnych substancji na obszarze strefy warmińsko-mazurskiej w latach 2019-2020

Emisje w kg/km^2 w ciągu roku	strefa warmińsko-mazurska		województwo warmińsko-mazurskie		Polska	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Substancje:						
tlenki siarki	308	262	399	317	1123	912
tlenki azotu	731	686	809	752	2192	1973
pył PM10	662	565	676	582	1114	969
pył PM 2,5	444	361	453	372	836	721
benzo(a)piren	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4

Źródło: Opracowanie na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za lata 2019 i 2020

W raportowanym okresie utrzymuje się poprawa jakości powietrza w zakresie stężeń pyłu PM10 w powietrzu. Zmianę w ocenie jakości powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej odnotowano już w poprzednim Raporcie z realizacji Programu ochrony środowiska. Poprawa ta się utrzymała. Niestety nadal pozostaje problem związany z przekroczeniami norm dla benzo(a)pirenu zawartym w pyłe PM10. Mając na względzie, iż emisja benzo(a)pienu w 2020 roku w 98,3% pochodziła z sektora komunalno-bytowego, działania zmierzające do obniżenia tej substancji w powietrzu powinny być ukierunkowane na ten sektor. W dalszym ciągu należy zwiększać efektywność energetyczną budynków oraz eliminować wykorzystanie paliw stałych do ogrzewania domów. Z map rozkładu przestrzennego wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 r. wynika, że w powiecie elbląski wspomniane działania powinny być w szczególności ukierunkowane na zwartą zabudowę miejscowości: Pasłęk, Młynary i Tolkmicko.

W strefie warmińsko-mazurskiej utrzymuje się problem z przekroczeniami norm dla ozonu troposferycznego długoterminowego zarówno pod względem ochrony zdrowia jaki i ochrony roślin, czego powodem były korzystne warunki meteorologiczne formowania się ozonu.

Tabela 3 Ocena jakości powietrza strefy warmińsko-mazurskiej na podstawie danych z roku bazowego - 2015 r. z latami 2019-2020

Lp.	Substancja	Klasa			Opis klasy ze względu na ochronę zdrowia ludzi
		rok bazowy - 2015	2019 r.	2020 r.	
1.	benzen	A	A	A	Klasa A jest przyznawana w przypadku braku przekroczeń stężeń zanieczyszczeń poziomów dopuszczalnych oraz poziomów docelowych na terenie strefy
2.	dwutlenek siarki	A	A	A	j.w.
3.	dwutlenek azotu	A	A	A	j.w.
4.	ozon troposferycznego	A D2	A D2	A D2	Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego. Klasa D2 – przekroczenia poziomu celu długoterminowego.
5.	tlenek węgla	A	A	A	j.w.
6.	pył PM10	C	A	A	A – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego. C – Nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla średniej rocznej. Natomiast odnotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego ze względu na liczbę dni wartości powyżej 35 µg/m ³ .
7.	pył PM2,5	A	A A1	A A1	A – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego. A1 – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego II faza.
8.	ołów w pyle PM10	A	A	A	j.w.
9.	nikiel w pyle PM10	A	A	A	j.w.
10.	kadm w pyle PM10	A	A	A	j.w.
11.	arsen w pyle PM10	A	A	A	j.w.
12.	benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10	C	C	C	Stężenie poziomu zanieczyszczeń przekracza poziom docelowy.
ze względu na ochronę roślin					
1.	dwutlenek siarki	A	A	A	j.w.
2.	dwutlenek azotu	A	A	A	j.w.
3.	ozon troposferycznego	A D2	A D2	A D2	Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego. Klasa D2 – przekroczenia poziomu celu długoterminowego.

Źródło: Opracowanie na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za lata 2015, 2019 i 2020

W zakresie emisji gazów i pyłów ze źródeł zakładów szczególnie uciążliwych, na podstawie danych GUS, odnotowano spadek emisji pyłów oraz zanieczyszczeń gazowych. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem w roku bazowym POŚ tj.: 2015 wynosiła 82 Mg/rok, a w 2020 roku wyniosła 54 Mg/rok. Emisja zanieczyszczeń gazowych zaś, wynosiła w 2015 roku 36.107 Mg/rok, a w 2020 r. wyniosła 36.072 Mg/rok.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego nadal nie przyjęto tzw. uchwały antysmogowej. Co prawda województwo charakteryzuje się najczystszym powietrzem w Polsce, to jednak działania zmierzające do eliminowania presji na środowisko powinny zostać podjęte, między innymi dlatego, aby wpisać się w realizację Zielonego Ładu w Europie. Władze województwa nie odżegnują się od opracowania takiej uchwały, zwracają jednak uwagę na konieczność przygotowania jej w taki sposób, aby mieszkańcy wszystkich gmin mogli spełnić jej wymagania. Uchwały te wprowadzają ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Tymczasem realizowane są liczne inwestycje modernizacyjne dróg, które pozytywnie wpływają na zmniejszenie poziomu hałasu, ale także na poziom emisji gazów i pyłów ze spalania paliw w silnikach spalinowych (czyli w samochodach). Redukcja emisji hałasu i substancji do powietrza (w tym w dużej mierze pyłu) wynika z poprawy nawierzchni drogowych oraz wprowadzanych rozwiązań komunikacyjnych usprawniających ruch samochodów, eliminując lub ograniczając zatory drogowe.

Do roku 2020, w porównaniu do roku bazowego systematycznie wzrastała ilość dróg rowerowych, które mają dać możliwość mieszkańcom do bezpiecznego i bezemisyjnego przemieszczania się po terenie powiatu. W 2015 roku dróg rowerowych było na terenie powiatu elbląskiego ogółem 23,2 km, a do roku 2020 długość ich wzrosła i wynosiła 34 km.

Tabela 4 Długość dróg rowerowych w km w roku bazowym 2015 oraz w latach raportowanych tj. 2019 – 2020 na terenie powiatu elbląskiego

Długość ścieżek rowerowych w [km]	2015 r.	2019 r.	2020 r.
ogółem	23,2	34	34
pod zarządem gminy	6,5	4	4
pod zarządem starostwa	0,0	12,5	12,5
będących pod zarządem urzędu marszałkowskiego	16,7	17,5	17,5

Źródło: GUS BDL

Jakość powietrza przekłada się na zmiany klimatu, stąd działania na rzecz czystego powietrza powinny zostać mocno zintensyfikowane w ostatnich latach. Interesariusze „Programu ochrony środowiska dla powiatu elbląskiego na lata 2017-2020” w umiarkowanym stopniu działają na rzecz poprawy jakości powietrza.

Dwie gminy znajdujące się na obszarze powiatu elbląskiego posiadają uchwalone dokumenty planistyczne mogące przyczynić się do zaplanowania działań na rzecz ograniczenia emisji CO₂ oraz innych substancji do powietrza.

W okresie raportowania żadna z gmin nie opracowała i nie aktualizowała Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, ani też nie pochyliła się nad planami zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Tabela 5 Dokumenty planistyczne w zakresie źródeł energii oraz plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe przyjęte przez gminy powiatu elbląskiego

Wyszczególnienie gmin	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN)	Plan Ograniczania Niskiej Emisji (PONE)	Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
gm. Elbląg	NIE	NIE	NIE
gm. Godkowo	NIE	NIE	NIE
gm. Gronowo Elbląskie	NIE	NIE	NIE
gm. Markusy	NIE	NIE	NIE
gm. Milejewo	NIE	NIE	NIE
gm. Młynary	NIE	NIE	TAK
gm. Pasłęk	TAK	NIE	TAK
gm. Rychliki	NIE	NIE	NIE
gm. Tolkmicko	TAK	NIE	TAK

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Wśród działań inwestycyjnych najczęściej podejmowane są te mające na celu zwiększenie efektywności energetycznej obiektów oraz zaspokajanie własnych potrzeb obiektów np. budowa i eksploatacja własnych źródeł energii.

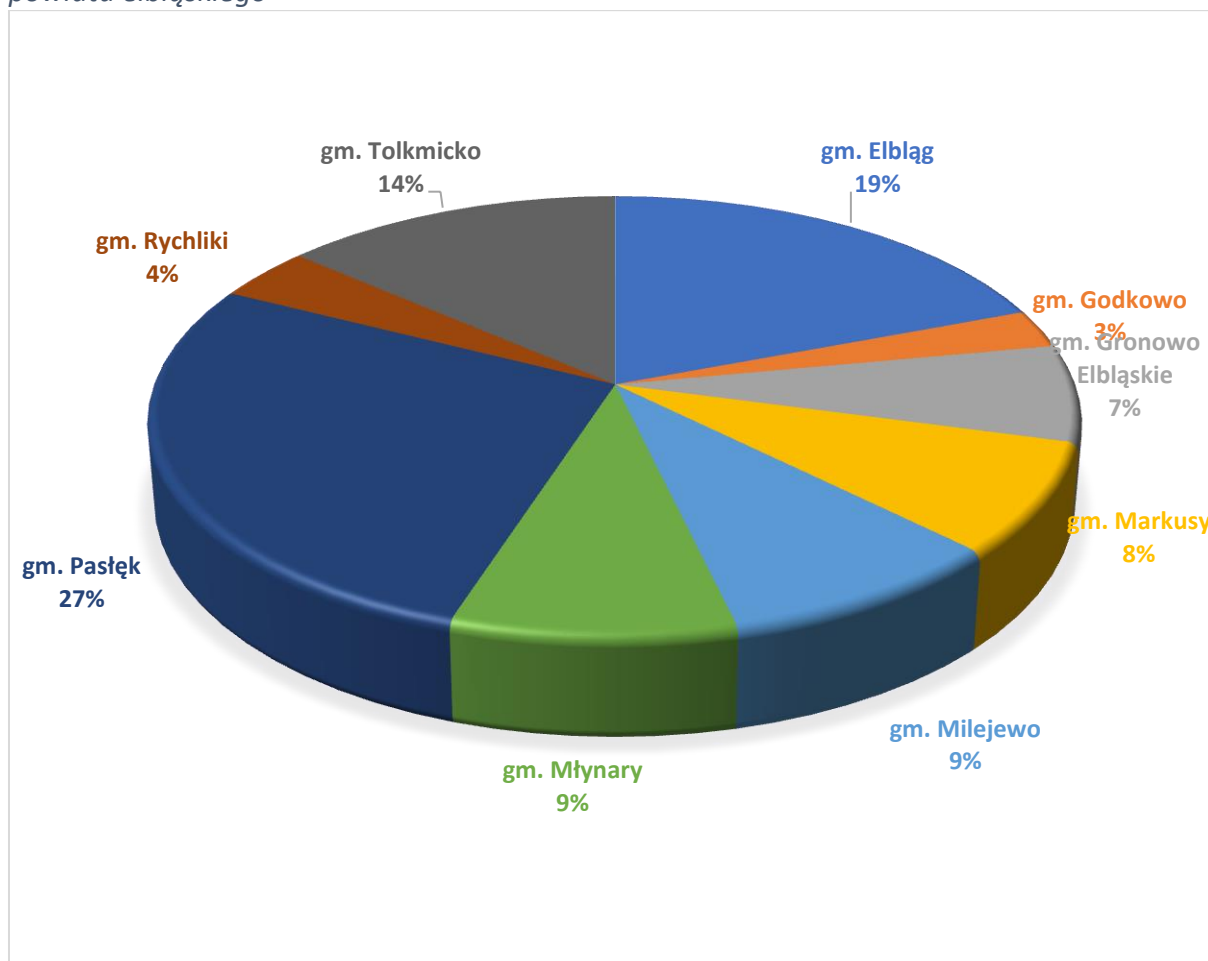
W raportowanym okresie 2 z 9 gmin prowadziło dofinansowania na wymianę źródeł ciepła oraz odnawialne źródła energii. Programy dofinansowań ze środków własnych uruchomiły gmina Gronowo Elbląskie i Pasłęk. Gmina Gronowo Elbląskie przeprowadziła program dofinansowań do 16 źródeł wykorzystujących paliwo stałe – węgiel, na łączną kwotę 24 tys. Gmina Pasłęk dofinansowała w 2019 roku 27 źródeł ciepła opalanych biomasą na łączną kwotę 81 tys. Na ten sam cel, środki na dofinansowania przeznaczył Powiat Elbląski w kwocie 63.648 zł. W 2019 roku dofinansowano zakup: 3 instalacji paneli fotowoltaicznych, 3 pomp ciepła, 1 pieca gazowego oraz 14 kotłów na pellet.

Właściciele nieruchomości ze środków własnych również chętnie wyposażają swoje budynki w instalacje wytwarzające energię elektryczną. Zwrócono się do Energa Operator S.A. z prośbą o przedstawienie danych o ilości i mocy zainstalowanych źródeł pracujących na terenie powiatu elbląskiego. Nie otrzymano dokładnych informacji o ilości instalacji uruchomionych w raportowanym okresie, jednak znany jest stan aktualny.

Wg stanu na dzień 4 sierpnia 2021 r. (dzień przekazania informacji) na terenie powiatu zainstalowanych było 610 mikroinstalacji o łącznej mocy zainstalowanej 4,4 MW. Ponadto w powiecie są też dwie farmy fotowoltaiczne, które zostały podłączone do sieci w 2020 roku, jedna na terenie gminy Elbląg o mocy zainstalowanej 80 kW oraz jedna w gminie Pasłęk o mocy zainstalowanej 1000 kW.

Największa liczba mikroinstalacji PV znajduje się na terenie gminy Pasłęk, jest to 26,7% wszystkich obiektów na terenie powiatu. 19% mikroinstalacji znajduje się na obszarze gminy Elbląg oraz 14% na terenie gminy Tolkmicko. Najmniejszy udział w ilości instalacji PV mają gminy Rychliki – 4,6% oraz Godkowo 3,6%.

Wykres 1 Struktura rozmieszczenia mocy zainstalowanej mikroinstalacji PV na terenie gmin powiatu elbląskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od Energa Operator w dniu 04.08.2021 r.

W związku z tym, iż liczba instalacji i moc zainstalowana na obszarach poszczególnych gmin może mieć związek z powierzchnią gminy i jej charakterystyką oraz liczbą ludności, która będzie przekładała się na liczbę potencjalnych prosumentów opracowano wskaźniki:

- liczba instalacji na powierzchnię gminy [szt./km²],
- liczba instalacji na liczbę ludności [szt./os.],
- moc zainstalowana na powierzchnię gminy [kW/km²],
- moc zainstalowana na liczbę ludności [kW/os.].

Wprowadzenie do oceny zasobności gmin (rozumianych jako wspólnota mieszkańców na określonym terytorium) wskaźników może zmienić ocenę ilości instalacji i mocy zainstalowanej. Nadal badając wskaźnik liczby instalacji na powierzchnię gminy oraz moc zainstalowaną na powierzchnię gminy, prym wiedzie gmina Pasłęk. Jednak ocena sytuacji zmienia się w przypadku wskaźników liczby instalacji na liczbę ludności oraz mocy zainstalowanej na liczbę ludności, w których najwyższą wartością odznacza się gmina Milejewo.

Tabela 6 Wskaźniki liczby mikroinstalacji i mocy zainstalowanej w przeliczeniu na powierzchnię gminy i liczbę ludności

Gmina	Liczba instalacji [szt.]	Łączna moc zainstalowana [kW]	Wskaźnik: liczba instalacji na powierzchnię gminy [szt./km ²]	Wskaźnik: liczba instalacji na liczbę ludności [szt./os.]	Wskaźnik: moc zainstalowana na powierzchnię gminy [kW/km ²]	Wskaźnik: moc zainstalowana na liczbę ludności [kW/os.]
gm. Elbląg	93	847,99	0,4844	0,0125	4,4166	0,1139
gm. Godkowo	22	123,7	0,1317	0,0072	0,7407	0,0403
gm. Gronowo Elbląskie	52	313,93	0,5843	0,0103	3,5273	0,0625
gm. Markusy	53	361,4	0,4818	0,0131	3,2855	0,0893
gm. Milejewo	50	392,75	0,5208	0,0149	4,0911	0,1168
gm. Młynary	57	384,71	0,3608	0,0129	2,4349	0,0868
gm. Pasłęk	163	1207,68	0,6174	0,0086	4,5745	0,0640
gm. Rychliki	28	172,16	0,2121	0,0074	1,3042	0,0457
gm. Tolkmicko	92	600,94	0,4423	0,0145	2,8891	0,0949

Źródło: Opracowanie własne

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozproszone mikroinstalacje, nie mają negatywnego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi, zwierząt, roślin i grzybów. A wręcz przeciwnie, gdyż korzystając z odnawialnych źródeł energii ogranicza się emisję GHG. Montowane panele obecnie charakteryzują się powierzchnią z powłoką antyrefleksyjną, aluminiowymi ramkami oraz białymi paskami podziału, co ostatecznie zakańcza dyskusje nad imitacją przez panele tafli wody. Przy wykorzystaniu tego rodzaju paneli nie ma zwiększonego zagrożenia dla np. kolizji ptaków z ich powierzchnią.

Na terenie gmin powiatu znajdują się również duże instalacje odnawialnych źródeł energii. 3 instalacje na terenie gminy Elbląg, którymi są elektrociepłownia na biogaz, elektrownia fotowoltaiczna (uruchomiona w 2020 roku) oraz farma wiatrowa. Na terenie gminy Godkowo znajduje się elektrownia wodna. Natomiast na terenie gminy Pasłęk znajdują się 2 elektrownie wodne, dwie farmy wiatrowe oraz elektrownia fotowoltaiczna (uruchomiona w 2020 roku).

Po zwiększeniu mocy zainstalowanej na terenie poszczególnych gmin o duże odnawialne źródła energii największą mocą wyróżnia się gmina Elbląg, mimo, że na obszarze gminy Pasłęk jest zdecydowanie większa ich liczba. Gmina Elbląg charakteryzuje się również najwyższym wskaźnikiem mocy zainstalowanej na powierzchnię gminy oraz na liczbę ludności. Najwyższą wartością liczby instalacji na powierzchnię gminy charakteryzuje się gmina Pasłęk. Natomiast najwyższą wartości liczby instalacji na liczbę ludności charakteryzuje się gmina Milejewo.

Tabela 7 Wskaźniki liczby wszystkich instalacji (mikro i dużych) i mocy zainstalowanej w przeliczeniu na powierzchnię gminy i liczbę ludności

Gmina	Liczba instalacji w szt.	Moc zainstalowana w kW	Wskaźnik: liczba instalacji na powierzchnię gminy [szt./km ²]	Wskaźnik: liczba instalacji na liczbę ludności [szt./os.]	Wskaźnik: moc zainstalowana na powierzchnię gminy [kW/km ²]	Wskaźnik: moc zainstalowana na liczbę ludności [kW/os.]
gm. Elbląg	96	4147,99	0,5000	0,0129	21,6041	0,5572
gm. Godkowo	23	133,70	0,1377	0,0075	0,8006	0,0436
gm. Gronowo Elbląskie	52	313,93	0,5843	0,0103	3,5273	0,0625
gm. Markusy	53	361,40	0,4818	0,0131	3,2855	0,0893
gm. Milejewo	50	392,75	0,5208	0,0149	4,0911	0,1168
gm. Młynary	57	384,71	0,3608	0,0129	2,4349	0,0868
gm. Pastęk	168	4117,68	0,6364	0,0089	15,5973	0,2184
gm. Rychliki	28	172,16	0,2121	0,0074	1,3042	0,0457
gm. Tolkmicko	92	600,94	0,4423	0,0145	2,8891	0,0949

Źródło: Opracowanie własne

Świadomość w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza można zauważyć w zakresie prowadzonych działań inwestycyjnych. Wzorem lat ubiegłych nadal do częstych inwestycji należą te, zwiększające efektywność energetyczną budynków oraz wymiana źródeł ciepła na mniej emisyjne. Ponadto w dalszym ciągu popularne są inwestycje w odnawialne źródła energii.

Tabela 8 Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony klimatu i jakości powietrza w latach 2019-2020

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza				
Cel: Poprawa jakości powietrza				
Gmina Milejewo	Termomodernizacja Urząd Gminy Milejewo	2020	3.268.955	środki własne: 622.969
	Termomodernizacja budynku w m. Pomorska Wieś			dofinansowanie z Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego: 2.645.986
	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Milejewie			
	Zabudowa panelami fotowoltaicznymi na budynku Urzędu Gminy Milejewo	2018 2019 2020	336.326	środki własne: 50.449
	Zabudowa panelami fotowoltaicznymi na budynku w m. Pomorska Wieś			dofinansowanie z Europejski Fundusz Rozwoju

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Zabudowa panelami fotowoltaicznymi na budynku Szkoły Podstawowej w Milejewie			Regionalnego: 285.877
Gmina Rychliki	Modernizacja budynku użyteczności publicznej w Rychlikach”. Zakres prac: wymiana źródła ciepła; montaż rewersyjnej pompy ciepła; wymiana instalacji grzewczej w budynku; montaż instalacji fotowoltaicznej; docieplenie dachu budynku, ścian fundamentowych, wymiana okien i drzwi na energooszczędne oraz oświetlenia wewnętrznego	2020 2021	581.094	środki własne: 110.989 dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego Woj. Warmińsko-Mazurskiego: 470.105
Gmina Młynary	Instalacja paneli fotowoltaicznych w budynku świetlicy wiejskie w Kwietniku	2020	16.000	środki własne
	Instalacja paneli fotowoltaicznych w nowo wybudowanym budynku przedszkola (wraz z pompom ciepła w-w) ul. Polna Młynary.	2020	297 105	środki własne, RPO WW-M
Gmina Młynary	Instalacja paneli fotowoltaicznych w budynku świetlicy wiejskie w Kwietniku	2020	16.900	środki własne (fundusz sołecki)
	Instalacja paneli fotowoltaicznych w nowo wybudowanym budynku przedszkola (wraz z pompom ciepła w-w) ul. Polna Młynary.	2019	297.105	środki własne, RPO WW-M
Powiat Elbląski	Dofinansowania do zakupy lub wymiany źródeł ciepła oraz OZE	2019	63.648	środki własne pochodzą z opłat i kar za korzystanie ze środowiska
Zarząd Dróg Wojewódzkich	Montaż oświetlenia LED	2020	33.693	Unia Europejska i Budżet Państwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Ważnym instrumentem do walki z niską emisją jest edukacja, która winna docierać do jak najszerszego grona odbiorców. Edukacja ma na celu zwiększenie świadomości mieszkańców motywując do zmian ich zachowań i wyborów oraz zwiększyć kontrolę społeczną.

Tabela 9 Działania edukacyjne w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza podjęte przez wszystkich interesariuszy POŚ w latach 2019-2020

Interesariusz	Przeprowadzone działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza				
Cel: Poprawa jakości powietrza				
Gmina Młynary	Edukacja o mechanizmach finansowania na inwestycje służące poprawie jakości powietrza	2019 2020	5.000	środki własne, WGOŚIGW, KOMA
	Utworzenie punktu informacyjnego w Urzędzie Miasta i Gminy Młynary, w którym można uzyskać informacji o dofinansowaniach na inwestycje służące poprawie jakości powietrza			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3.2. Zagrożenie hałasem

Klimat akustyczny powiatu elbląskiego kształtowany jest przez hałas pochodzący ze źródeł komunikacyjnych tj. drogowy i kolejowy oraz w niewielkim stopniu z przemysłu.

W ocenie stanu akustycznego województwa za rok 2020 wykazano jeden zakład zlokalizowany na terenie powiatu elbląskiego, którego hałas przekraczał normy. Wspomnianym zakładem było Gospodarstwo Rolne w Portowie. Przekroczenia wartości dopuszczalnych wykazano w porze dnia o 5,4 dB.

W raportowanym okresie nie wydano ani jednej decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu dla zakładów, których emisja hałasu przekraczała normy akustyczne.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku przeprowadzono pomiary hałasu kolejowego w dwóch punktach pomiarowych, w tym jeden zlokalizowany w Gronowie Elbląskim. Wyniki pomiarów wykazały, że w Gronowie Elbląskim dla terenu sklasyfikowanego jako zabudowa zagrodowa odnotowano przekroczenie dopuszczalnego poziomu dźwięku w porze nocnej (L_{AeqN}) o 1,4 dB.

Tabela 10 Dane dotyczące pomiaru hałasu kolejowego w Gronowie Elbląskim w 2019 r.

Natężenie ruchu szynowego na analizowanym odcinku torowiska						
Lokalizacja punktu pomiarowego	Czas odniesienia	Pociągi pasażerskie lokalne (regionalne)	Pociągi pasażerskie dalekobieżne	Pociągi towarowe	Autobusy szynowe	
Gronowo Elbląskie	Dzień 16h	30	2	7	0	
	Noc 8h	4	0	6	0	
Wartości wskaźników L_{AeqD} i L_{AeqN} dla punktu pomiarowego wyznaczonego dla jednolitego odcinka torowisk w Gronowie Elbląskim w 2019 roku						
Lokalizacja punktu pomiarowego	Obliczony poziom równoważny dla normalywnego czasu odniesienia [dB]		Wartość dopuszczalna [dB]		Przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku [dB]	
	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}

Gronowo Elbląskie	55,60	57,40	65,00	56,00	0,00	1,40
----------------------	-------	-------	-------	-------	------	-------------

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2019, GIOŚ, Olsztyn 2020 r.

W 2020 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zrealizowała w oparciu o art. 175 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219, ze zm.) obowiązek wykonania okresowych pomiarów hałasu wprowadzanego do środowiska w związku z eksploatacją dróg. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego ustalono 18 punktów pomiarowych, w tym 2 na terenie powiatu elbląskiego. W tabeli poniżej znajdują się wyniki pomiarów. W punktach pomiarowych poziom hałasu jest wysoki, jednak nie przekracza on norm, ponieważ znajdują się one poza terenami podlegającymi ochronie akustycznej.

Tabela 11 Zestawienie wyników pomiarów hałasu drogowego pochodzącego od dróg krajowych na obszarze powiatu elbląskiego w roku 2020, wykonane na zlecenie GDDKiA

Nazwa punktu pomiarowego	Wartość równoważnego poziomu dźwięku [dB]		Wartość dopuszczalna [dB]		Przekroczenia poziomu dopuszczalnego [dB]	
	L _{AeqD} dzień	L _{AeqN} noc	L _{AeqD} dzień	L _{AeqN} noc	L _{AeqD} dzień	L _{AeqN} noc
Pasłęk – obszar wiejski	67,2	62,6	-	-	-	-
19,695111 E 53,985417 N						
Gronowo Elbląskie	71,2	64,8	-	-	-	-
19,360306 E 53,143778 N						

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku 2020, GIOŚ, Olsztyn 2020 r.

Uchwałą Nr XII/190/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 listopada 2019 r. dokonano aktualizacji „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN” określonego uchwałą Nr III/42/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. - w zakresie dróg krajowych. Na obszarze powiatu elbląskiego treścią wspomnianego dokumentu objęte są drogi nr 7, S7, S7g i 22 wskazane w poniższej tabeli.

Tabela 12 Naruszenia dopuszczalnych poziomów hałasu na odcinkach dróg na terenie powiatu elbląskiego

Numer drogi krajowej	Nazwa odcinka	Kilometraż początku odcinka	Kilometraż końca odcinka	Wielkość przekroczenia wskaźnika hałasu		Zakres wartości wskaźnika M	
				L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N
7	WĘZEL NOWY DWÓR GD.-ELBLĄG/UL.NOWODWORSKA/	68+346	73+260	0-10	0-5*	0-2	0-2
7	WĘZEL NOWY DWÓR GD.-ELBLĄG/UL.NOWODWORSKA/	73+260	74+692	0-5	0-5*	0-2	0-2
7	ELBLĄG/UL. NOWODWORSKA/-WĘZEL ELBLĄG PŁD	74+692	75+423	-	-	-	-
7	ELBLĄG/UL. NOWODWORSKA/-WĘZEL ELBLĄG PŁD	75+423	78+411	-	-	-	-
S7	WĘZEL ELBLĄG PŁD-WĘZEL ELBLĄG WSCHÓD	78+411	82+578	-	-	-	-
S7g	WĘZEL ELBLĄG WSCHÓD-WĘZEL PASŁEK PŁN	0+000	0+435	-	-	-	-
S7g	WĘZEL ELBLĄG WSCHÓD-WĘZEL PASŁEK PŁN	0+435	3+616	0-5	0-5	-	-
S7g	WĘZEL ELBLĄG WSCHÓD-WĘZEL PASŁEK PŁN	3+616	6+147	-	-	-	-
S7g	WĘZEL ELBLĄG WSCHÓD-WĘZEL PASŁEK PŁN	6+147	9+255	-	-	-	-
S7g	WĘZEL ELBLĄG WSCHÓD-WĘZEL PASŁEK PŁN	9+255	13+272	0-15	0-15	-	-
S7g	WĘZEL PASŁEK PŁN-WĘZEL MAŁDYTY	13+272	14+974	-	-	-	-
S7g	WĘZEL PASŁEK PŁN-WĘZEL MAŁDYTY	14+974	18+884	-	-	-	-
S7g	WĘZEL PASŁEK PŁN-WĘZEL MAŁDYTY	18+884	21+835	-	-	-	-
S7g	WĘZEL PASŁEK PŁN-WĘZEL MAŁDYTY	21+835	24+610	-	-	-	-
S7g	WĘZEL PASŁEK PŁN-WĘZEL MAŁDYTY	24+610	27+622	0-15	0-15	-	-
S7g	WĘZEL PASŁEK PŁN-WĘZEL MAŁDYTY	27+622	30+075	0-10	0-10	-	-
S7g	WĘZEL PASŁEK PŁN-WĘZEL MAŁDYTY	30+075	35+332	0-15	0-15	-	-
22	STARE POLE/GR. WOJ./-WĘZEL ELBLĄG PŁD	372+234	372+857	-	-	-	-
22	STARE POLE/GR. WOJ./-WĘZEL ELBLĄG PŁD	372+857	376+811	-	-	-	-
22	STARE POLE/GR. WOJ./-WĘZEL ELBLĄG PŁD	376+811	382+805	0-10	0-10	0-10	0-10
22	STARE POLE/GR. WOJ./-WĘZEL ELBLĄG PŁD	382+805	386+874	-	-	-	-

Wskaźniki: LDWN – Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory wieczoru oraz pory nocy.

LN – Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku.

M – Wskaźnik określony w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. z 2002 r., nr 179, poz. 1498).

Źródło: aktualizacji „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN”

Dla niektórych odcinków dróg w aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, zostały nałożone zadania główne oraz wspomagające, przy czym dla odcinków objętych zadaniami głównymi obowiązkowe są również zadania wspomagające.

Zadania główne ustalono dla następującego odcinka drogi biegnącego przez teren powiatu elbląskiego:

Numer drogi krajowej	Odcinek	Kilometrą początku odcinka	Kilometrą końca odcinka	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
22	STARE POLE/GR. WOJ./- WĘZEŁ ELBLĄG PŁD	372+234	386+874	Ograniczenie prędkości ruchu do 40 km/h w ciągu całej doby na odcinku od km 379+350 do km 381+000	GDDKiA

Pozostałe działania ustalono dla następujących odcinków dróg biegnących przez teren powiatu elbląskiego:

Numer drogi krajowej	Nazwa odcinka	Kilometrą początku odcinka	Kilometrą końca odcinka	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna
S7g	WĘZEŁ ELBLĄG WSCHÓD-WĘZEŁ PASŁEK PŁN	0+435	3+616	Stosowanie zasad ochrony przed hałasem w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Uwzględnianie wyników map akustycznych, w tym głównie zasięgów wskaźników LDWN i LN w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego w tym map proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Wykonywanie corocznych przeglądów nawierzchni drogowej i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym.	GDDKiA
				Stosowanie nowoczesnych nawierzchni o zredukowanym hałasie w przypadku remontów i przebudów odcinków drogowych.	GDDKiA
				Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości na odcinkach dróg objętych Programem, sąsiadujących z terenami mieszkalnymi.	Właściwa powiatowa komenda Policji
S7g	WĘZEŁ ELBLĄG WSCHÓD-WĘZEŁ PASŁEK PŁN	9+255	13+272	Stosowanie zasad ochrony przed hałasem w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Uwzględnianie wyników map akustycznych, w tym głównie zasięgów wskaźników LDWN i LN w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego w tym map proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Wykonywanie corocznych przeglądów nawierzchni drogowej i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym.	GDDKiA
				Stosowanie nowoczesnych nawierzchni o zredukowanym hałasie w przypadku remontów i przebudów odcinków drogowych.	GDDKiA
				Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości na odcinkach dróg objętych Programem, sąsiadujących z terenami mieszkalnymi.	Właściwa powiatowa komenda Policji
S7g	WĘZEŁ PASŁEK PŁN-WĘZEŁ MAŁDYTY	24+610	27+622	Stosowanie zasad ochrony przed hałasem w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Uwzględnianie wyników map akustycznych, w tym głównie zasięgów wskaźników LDWN i LN w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego w tym map proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Wykonywanie corocznych przeglądów nawierzchni drogowej i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym.	GDDKiA
				Stosowanie nowoczesnych nawierzchni o zredukowanym hałasie w przypadku remontów i przebudów odcinków drogowych.	GDDKiA
				Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości na odcinkach dróg objętych Programem, sąsiadujących z terenami mieszkalnymi.	Właściwa powiatowa komenda Policji

S7g	WĘZEL PASŁEK PLN-WĘZEL MAŁDYTY	27+622	30+075	Stosowanie zasad ochrony przed hałasem w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Uwzględnianie wyników map akustycznych, w tym głównie zasięgów wskaźników LDWN i LN w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego w tym map proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Wykonywanie corocznych przeglądów nawierzchni drogowej i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym.	GDDKiA
				Stosowanie nowoczesnych nawierzchni o zredukowanym hałasie w przypadku remontów i przebudów odcinków drogowych.	GDDKiA
				Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości na odcinkach dróg objętych Programem, sąsiadujących z terenami mieszkalnymi.	Właściwa powiatowa komenda Policji
S7g	WĘZEL PASŁEK PLN-WĘZEL MAŁDYTY	30+075	35+332	Stosowanie zasad ochrony przed hałasem w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Uwzględnianie wyników map akustycznych, w tym głównie zasięgów wskaźników LDWN i LN w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego w tym map proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Wykonywanie corocznych przeglądów nawierzchni drogowej i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym.	GDDKiA
				Stosowanie nowoczesnych nawierzchni o zredukowanym hałasie w przypadku remontów i przebudów odcinków drogowych.	GDDKiA
				Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości na odcinkach dróg objętych Programem, sąsiadujących z terenami mieszkalnymi.	Właściwa powiatowa komenda Policji
22	STARE POLE/GR. WOJ./-WĘZEL ELBŁĄG PŁD	376+811	382+805	Stosowanie zasad ochrony przed hałasem w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Uwzględnianie wyników map akustycznych, w tym głównie zasięgów wskaźników LDWN i LN w nowotworzonych planach zagospodarowania przestrzennego w tym map proponowanych kierunków zmian zagospodarowania przestrzennego.	Organ właściwy do uchwalenia MPZP
				Wykonywanie corocznych przeglądów nawierzchni drogowej i utrzymywanie nawierzchni w dobrym stanie technicznym.	GDDKiA
				Stosowanie nowoczesnych nawierzchni o zredukowanym hałasie w przypadku remontów i przebudów odcinków drogowych.	GDDKiA
				Kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości na odcinkach dróg objętych Programem, sąsiadujących z terenami mieszkalnymi.	Właściwa powiatowa komenda Policji

Ograniczanie hałasu ze źródeł komunikacyjnych prowadzone jest przez liczne działania inwestycyjne w drogi poprzez ich remonty, budowę i rozbudowę, poprawę stanu ich nawierzchni, budowę obwodnic, czy wprowadzanie usprawnień w ruchu drogowym. W związku z tym, w poniższej tabeli wyszczególniono działania inwestycyjne w tym zakresie.

Tabela 13 Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony przed hałasem w latach 2019-2020

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Zagrożenie hałasem				
Cel: Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami				
Gmina Elbląg	Remont dróg gminnych	2019	7.439.131	środki własne, dofinansowanie z FDS
	Remont dróg gminnych	2020	5.679.920	środki własne, dofinansowanie z FDS
Gmina Godkowo	Remont drogi gminnej Skowrony – Nawty (położono nakładkę asfaltową na odcinku 333m)	2019	289.573	środki własne, dofinansowanie z FDS
Gmina Gronowo Elbląskie	Remont 345 m drogi na ul. Młyńskiej w miejscowości Jegłownik. Na odcinku 105 m układanie płyt drogowych a na odcinku 240 m wylewanie masy bitumicznej.	2019	372.780	środki własne, dofinansowanie
	Remont 135 m drogi na ul. Jasnej w miejscowości Jegłownik. Układanie płyt	2019	91.601	środki własne, dofinansowanie

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	drogowych.			
	Remont 530 m drogi na ul. Polnej w Jegłowniku. Wylanie masy bitumicznej na całym odcinku drogi.	2019	396.731	środki własne, dofinansowanie
	Remont 300 m drogi na ul. Osiedlowej w Gronowie Elbląskim. Wylanie masy bitumicznej na całym odcinku drogi.	2019	323.957	środki własne, dofinansowanie
	Remont 27 m drogi w Gronowie Elbląskim. Układanie płyt drogowych na całym odcinku.	2019	13.343	środki własne
	Remont 48 m drogi na ul. Polnej w Gronowie Elbląskim. Układanie płyt drogowych na całym odcinku.	2019	29.312	środki własne
	Remont 32 m drogi w miejscowości Błotnica. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2019	20.083	środki własne
	Remont 207 m drogi w miejscowości Nogat. Wylanie masy bitumicznej na całym odcinku drogi.	2019	68.627	środki własne, dofinansowanie
	Remont 51 m drogi w miejscowości Oleśno. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2019	33.317	środki własne, dofinansowanie
	Remont 30 m drogi w miejscowości Oleśno. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2019	19.061	środki własne
	Remont 96 m drogi w miejscowości Mojkowo. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2019	64.932	środki własne, dofinansowanie
	Remont 120 m drogi w miejscowości Kopanka Druga. Wylanie masy bitumicznej na całym odcinku drogi.	2019	67.811	środki własne, dofinansowanie
	Remont 44 m drogi w miejscowości Wikrowo. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2019	27.610	środki własne
	Remont 351 m drogi na ul. Nowej w miejscowości Jegłownik. Wylanie masy bitumicznej na całym odcinku drogi.	2020	440.048	środki własne, dofinansowanie
	Remont 324 m drogi na ul. Wolności w miejscowości	2020	171.241	środki własne, dofinansowanie

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Jęglownik. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.			
	Remont drogi na ul. Osiedlowej w miejscowości Gronowo Elbląskie. Wylanie masy bitumicznej na całym odcinku drogi.	2020	397.211	środki własne, dofinansowanie
	Remont drogi na ul. Polnej w miejscowości Gronowo Elbląskie. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	17.021	środki własne
	Remont drogi w miejscowości Błotnica. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	25.282	środki własne
	Remont drogi w miejscowości Nogat. Wylanie masy bitumicznej na całym odcinku drogi.	2020	20.716	środki własne, dofinansowanie
	Remont 5 m. drogi w miejscowości Oleśno. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	31.980	środki własne, dofinansowanie
	Remont 129 m drogi w miejscowości Gajewiec. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	67.650	środki własne, dofinansowanie
	Remont 99 m drogi w miejscowości Mojkowo. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	56.580	środki własne, dofinansowanie
	Remont 117 m drogi w miejscowości Różany. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	66.420	środki własne, dofinansowanie
	Remont 112,5 m drogi w miejscowości Wikrowo. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	62.730	środki własne, dofinansowanie
	Remont 517 m drogi w miejscowości Wikrowo. Układanie płyt drogowych na całym odcinku drogi.	2020	295.200	środki własne, dofinansowanie
Gmina Milejewo	Naprawy i bieżące remonty dróg 3200 m	2020	82.595	środki własne
	Dopłaty do biletów komunikacji publicznej	2020	52.100	środki własne
	Naprawy i bieżące remonty dróg 3200 m	2019	39.922	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Dopłaty do biletów komunikacji publicznej	2019	73.053	środki własne
Gmina Rychliki	Remont drogi gminnej Jelonki - Rodowo	2020	2.181.740	środki własne, dofinansowanie z FDS
Gmina Młynary	Przebudowa dróg wewnętrznych w Młynarach	2020	153.097	środki własne, dofinansowanie z FDS
	Przebudowa Drogi Gminnej nr 107013N Ojcowa Wola	2020	1.018.124	środki własne
	Przebudowa dróg wewnętrznych w Błudowie	2018 2019	1.041.896	Fundusz Rządowy
	W 2020 roku kontynuowane było finansowanie przewozów pasażerskich o charakterze użyteczności publicznej na liniach przebiegających przez Gminę Młynary	2019 2020	14.569	środki własne (dotacja celowa)
Zarząd Dróg Powiatowych w Pasłęku	Przebudowa drogi powiatowej nr 1121N Elbląg-Raczki Elbląskie- Krzewsk, odc. od km 0+400 do km 3+850	2019	6.032.860	środki Wojewody, środki gm. Elbląg, środki Powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1135N DW 504 Milejewo-Kamiennik Wielki, odcinek od km 0+000 do km 0+361 w Milejewie	2019	326.797	środki gm. Milejewo, środki Powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1103N na odcinku Jegłownik - Gronowo Elbląskie	2020	4.103.336	środki Wojewody, środ.gm. Gronowo, środki Powiatu
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1144N, odcinka Kwietnik - Zastawno (DW509) długości 3,65 km. Etap I długość 2,020km	2020	2.807.044	środki Wojewody, środki gm. Młynary, środki Powiatu
	Rozbudowa drogi powiatowej nr 1140N DW509 Wilkowo-Sierpin-Przezmark-Komorowo Żuławskie-Nowa Pilon, na odcinku DW509-Komorowo Żuławskie. Etap I od km 4+140,00 do km 7+750	2020	6.431.570	środki Urzędu Marszałkowskiego, środki Powiatu, budżet Państwa, środki. gm. Elbląg
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie	Budowa chodnika i zatok autobusowych wraz ze wzmocnieniem konstrukcji nawierzchni w ciągu drogi wojewódzkiej 505 w m. Stegny	2020	1.155.237	budżet województwa warmińsko-mazurskiego i Gminy Pasztek

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 504 w zakresie budowy wysp kanalizujących ruch w Milejewie	2020	129.995	budżet województwa warmińsko-mazurskiego
	Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 527 w msc. Rogajny	2020	39.138	budżet województwa warmińsko-mazurskiego i Gminy Pastęk
	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 504 Pogrodzie-Braniewo na odcinku Pogrodzie- Frombork	2019 2020	24.091.879	Unia Europejska i Budżet Państwa
	Wykonanie cichej nawierzchni w m. Pogrodzie	2019 2020	272.780	Unia Europejska i Budżet Państwa
Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Olsztynie	Remont drogi krajowej nr 22 na odcinku Jegłownik – Stare Pole w km od 376+100 do 379+900, na długości 3,8 km	2020	706.842	budżet państwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3.3. Pola elektromagnetyczne

Urządzenia elektryczne i elektroniczne emitują sztuczne promieniowanie elektromagnetyczne. Jednym z najpowszechniejszych źródeł PEM są linie i stacje elektroenergetyczne, stacje radiowo-telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. W domach zaś źródłami są przedmioty codziennego użytku tj. telefony komórkowe, kuchenki mikrofalowe, routery WiFi, piloty do zdalnego sterowania itp. Należy pamiętać, że poziom pól elektromagnetycznych maleje wraz ze wzrostem odległości od źródła.

Wyniki badań monitoringowych poziomu PEM w środowisku wykazują, iż mimo wielu źródeł utrzymuje się ono na bardzo niskim poziomie. W raportowanym okresie zaistniała sytuacja, kiedy w roku 2019 obowiązywały normy określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883), wg którego wartość dopuszczalna wynosiła 7 [V/m]. Od 1 stycznia 2020 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448), wg którego norma wynosi 28 [V/m] dla średniej arytmetycznej zmierzonej wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 10 MHz do 400 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego i

wyższe normy dla wyższych częstotliwości obliczane wg wzorów zawartych we wspomnianym rozporządzeniu.

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest poprzez wykonanie pomiarów w cyklu trzyletnim. Na terenie powiatu elbląskiego w 2019 r. ustalono 3 punkty pomiarowy w Rychlikach, Markusach i Milejewie, dla których średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz wynosiła odpowiednio 0,34, 0,51 i 0,15 [V/m]. Na dzień analizy danych GIOŚ nie opublikował wyników badań za rok 2020.

Teren powiatu znajduje się w obszarze wiejskim, dla którego określono średnią arytmetyczną z wykonanych pomiarów w latach 2017-2019 na poziomie 0,26 [V/m]. W poprzednim raporcie spodziewano się wzrostu oddziaływania pól elektromagnetycznych z uwagi na uruchomienie sieci 5G. W związku z brakiem wyników analiz za rok 2020 nie można zbadać czy i na jakim poziomie doszło do wzrostu PEM. Mimo to, podtrzymuje się tezę, iż należy spodziewać się wzrostów wartości wskaźnika.

W 2019 roku, podobnie do lat ubiegłych poziom PEM był na bardzo niskim poziomie i nie przekraczał ustalonych norm.

Osiągnięcie celu dla PEM jest niezagrażone z uwagi na jego niski poziom w raportowanym okresie oraz podniesienie norm w rozporządzeniu obowiązującym od 1 stycznia 2020 r.

3.4. Gospodarowanie wodami

W 2020 roku GIOŚ w ramach prowadzonego monitoringu wód przeprowadził badania, na podstawie których dokonał oceny klasy elementów biologicznych i fizykochemicznych.

Tabela 14 Ocena potencjału ekologicznego Zalewu Wiślanego, rzek i jezior w punktach pomiarowo-kontrolnych objętych monitoringiem w 2020 r.

Nazwa ocenianej jcw	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Status jcw	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne
Zalew Wiślany TWIWB1	Zalew Wiślany - stan. 6	SZCW	5 – stan / potencjał zły	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	BRAK OCENY
Kanał Jagielloński RW200005269	Kanał Jagielloński - Bielnik	SZCW	3 – stan / potencjał umiarkowany	1 – stan / potencjał bardzo dobry	BRAK OCENY
Stradanka RW200018554	Stradanka - Tolkmicko	NAT	3 – stan / potencjał umiarkowany	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	2 – stan / potencjał dobry
Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego	Kanał Elbląski - Dłużyna	SCW	5 – stan / potencjał zły	1 – stan / potencjał bardzo dobry	>2 – poniżej stanu / potencjału

(pochylnia) do wpływu do jez. Drużno RW2000054549					dobrego
Bauda od Dzikówki do ujścia RW2000205589	Bauda - Frombork	SZCW	4 – stan / potencjał słaby	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	2 – stan / potencjał dobry
Kanał Elbląski od stanowiska szczytowego (pochylnia) do wpływu do jez. Sambród RW20000283615	Kanał Elbląski - Rybaki	SCW	2 – stan / potencjał dobry	2 – stan / potencjał dobry	BRAK OCENY
Brzeźnica RW20001754529	Brzeźnica - Stankowo	NAT	3 – stan / potencjał umiarkowany	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	1 – stan / potencjał bardzo dobry
Bauda od źródeł do Dzikówki RW20001755849	Bauda - Kraskowo	NAT	4 – stan / potencjał słaby	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego
Lisi Parów RW20001755854	Potok Ogrodniki - Włóczyska	NAT	3 – stan / potencjał umiarkowany	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	BRAK OCENY
Młynówka RW20001756769	Młynówka - Spędy	NAT	4 – stan / potencjał słaby	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	2 – stan / potencjał dobry
Grabianka RW20001855369	Grabianka - Janówek	NAT	4 – stan / potencjał słaby	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	2 – stan / potencjał dobry
Wąska do Sały z Sałą RW200017545669	Wąska - Leźnica	NAT	2 – stan / potencjał dobry	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	2 – stan / potencjał dobry
Wąska od Sały do wpływu do jez. Drużno RW200019545699	Wąska - Wężina	SZCW	3 – stan / potencjał umiarkowany	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	2 – stan / potencjał dobry
Burzanka do wpływu do jez. Drużno RW20001754599969	Burzanka - Gronowo Górne	NAT	3 – stan / potencjał umiarkowany	>2 – poniżej stanu / potencjału dobrego	2 – stan / potencjał dobry

Źródło: Tabela GIOŚ ws. oceny potencjału ekologicznego jcw przejściowych, rzecznych i jeziornych w 2020 r.

Dla jednolitych części wód powierzchniowych przejściowych, rzecznych i jeziornych na terenie powiatu elbląskiego najczęściej przypisywaną klasą dla elementów fizykochemicznych był stan poniżej stanu dobrego, z wyłączeniem Kanału Jagiellońskiego i Elbląskiego. Ocenie poddano również elementy biologiczne, które najczęściej znajdowały się w klasie stanu/potencjału umiarkowanego lub słabego.

W zakresie ochrony przeciwpowodziowej istotne znaczenie ma stan wałów przeciwpowodziowych, który RZGW w Gdańsku ocenia najczęściej jako mogące zagrażać bezpieczeństwu. Stan techniczny kanałów i stacji pomp oceniany jest od bardzo dobrego do zadowolającego. Zły stan przypisano dla 11% przepustów wałowych oraz 16% budowli piętrzących.

Tabela 15 Ocena stanu technicznego urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2020 r.

Lp.	rodzaj urządzenia	jedn. miary	stan ewidencyjny	stan techniczny				
				bardzo dobry	dobry	Zadawalający (dostateczny)	zły (niedost.)	brak oceny
1.	Kanały	km	400,88		243,38	157,5		
2.	Przepusty wałowe	szt.	170		5	146	19	
3.	Stacje pomp	szt.	53	30	21	1		1
4.	Budowle piętrzące	szt.	276		12	220	44	

Źródło: dane z RZGW w Gdańsku

Tabela 16 Ocena stanu technicznego osłon przeciwpowodziowych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2020 r.

Rodzaj urządzenia	Jedn. miary	Stan ewidencyjny	Stan techniczny			
			3 – dobry niezagrażający bezpieczeństwu	2 – stan mogący zagrozić bezpieczeństwu	1 – stan zagrażający bezpieczeństwu	Brak oceny
Wały przeciwpowodziowe	km	353,268	134,868	209,60	8,80	

Źródło: dane z RZGW w Gdańsku

Aby osiągnąć cel ochrony przed powodzią przeprowadzono działania bieżące związane z utrzymaniem urządzeń wodnych oraz ich remonty. Szczegółowe informacje zawiera Tabela 18.

Tabela 17 Działania inwestycyjne w zakresie gospodarowania wodami podjęte przez interesariuszy POŚ w latach 2019-2020

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami				
Cel: Osiągnięcie celów środowiskowych dla wód; Ochrona przed powodzią.				
Gmina Młynary	„Rewitalizacja stawu wiejskiego w Karszewie”	2020	13.030	środki własne
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku PGW Wody Polskie	Koszenie wałów przeciwpowodziowych powiat elbląski	2020	1.334.877	środki własne
	Konserwacja kanałów i cieków	2020	1.722.793	środki własne
	Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych	2020	238.941	środki własne
	Zwiększenie retencji korytowej na obszarach wiejskich (remonty zastawek)	2020	43.282	środki własne
	Wycinka drzew na rzekach w celu	2020	w ramach bieżącej działalności,	

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	zapewnienia bezpiecznego spływu wód lodów w normalnych warunkach hydrologicznych		siłami ZWT	
	Usunięcie zatorów na rzekach i kanele w celu zapewnienia bezpiecznego spływu wód lodów w normalnych warunkach hydrologicznych	2020	w ramach bieżącej działalności, siłami ZWT	
	Koszenie wałów przeciwpowodziowych powiat elbląski	2019	1.182.371	środki własne
	Konserwacja kanałów	2019	540.387	środki własne
	Zabudowa uszkodzeń wałów przeciwpowodziowych	2019	397.969	środki własne
	Naprawa wałów przeciwpowodziowych – dogęszczenia	2019	1.093.584	środki własne
	Remont budowli hydrotechnicznych (jazy i ujęcia)	2019	1.032.817	środki własne
	Usunięcie zatorów na rzekach i kanele w celu zapewnienia bezpiecznego spływu wód lodów w normalnych warunkach hydrologicznych	2019	w ramach bieżącej działalności, siłami ZWT	
	Wycinka drzew na rzekach w celu zapewnienia bezpiecznego spływu wód, lodów w normalnych warunkach hydrologicznych	2019	w ramach bieżącej działalności, siłami ZWT	
	Regulacja srebrnego Potoku 0+000-12+167, m Elbląg, gm. Milejewo, woj. warmińsko-mazurskie, - roboty budowlane: umocnienie brzegu cieków materacami siatkowo – kamiennymi (gabiony), pogrążenie ścianki z grodzic stalowych, wykonanie narzutu kamiennego. Wykonanie dwóch progów korekcyjnych. - nadzory autorskie	2019	494 046,34 zł	środki własne
		2020	990 087,83 zł	
			6 734,25 zł	
	Remont wałów rzeki Fiszewki: wał lewy km 0+000 – 4+800, km 4+800 – 13+900 i wał prawy km 0+000– 0+250, km 4+800–12+195, gmina Elbląg i Gronowo Elbląskie - roboty budowlane : przebudowa	2020	366.248	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	<p>korpusu wału lewego rzeki Fiszewki, polegająca na podwyższeniu i rozbudowie do rzędnej korony wału 1,30 m n.p.m. przy szerokości 3,0 m w koronie oraz nachyleniu skarp zgodnym z projektem, nadzór geodezyjny, remont ujęć wód do nawodnień rolniczych, dogęszczenie udarowe korpusu wału;</p> <p>- nadzory autorskie</p>		1.250	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Na gospodarkę wodno-ściekową składa się infrastruktura tj. sieć kanalizacyjna, sieć wodociągowa, studnie głębinowe, stacje uzdatniania wody, zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Teren powiatu elbląskiego jest dobrze wyposażony w infrastrukturę techniczną, charakteryzujący się dobrym poziomem zwodociągowania – w 2019 roku 94,7 % ludności korzystało z wodociągu. Biorąc pod uwagę, że teren powiatu rozpostarty jest w dużej mierze na terenach wiejskich umiarkowanie doby jest również poziom skanalizowania terenu – w 2019 roku 48,8% ludności powiatu korzystało z kanalizacji. Sieć kanalizacyjna uzupełniona jest o zbiorniki bezodpływowe, których liczba w roku 2015 (bazowym) wynosiła 2.862 i wzrosła o 1.889 szt. w porównaniu do danych z roku 2020 r., w którym zbiorników było 4.751. Wzrosła również o 422 szt. ilość przydomowych oczyszczalni ścieków. W roku bazowym było ich 524 szt., a w roku 2020 przydomowych oczyszczalni było 946 szt. Co roku, w niezbyt dużym tempie, zwiększa się też ilość przyłączy do sieci kanalizacyjne i wzrosła ona z 3.719 szt. w roku bazowym – 2015 do 3.833 szt. w roku 2020. Na terenie powiatu najpopularniejszym rozwiązaniem gospodarowania ściekami bytowymi jest gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych. Za zewidencjonowaniem i wykazaniem przez właścicieli ich posiadania w praktyce nie zawsze idzie skierowanie ich na stację zlewną przy wykorzystaniu taboru asenizacyjnego, dlatego winno się prowadzić kontrole zawartych umów oraz kwitów potwierdzających ich odbiór przez uprawnione podmioty.

Gminy posiadające sieć kanalizacyjną winny przeanalizować czy wszystkie nieruchomości, których właściciele są zobowiązani do przyłączenia się do sieci kanalizacyjnej, faktycznie takie rozwiązania posiadają. W myśl art. 5 ust. 7 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 roku w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r., poz. 888, ze zm.) do obowiązku właściciela nieruchomości należy jej przyłączenie do istniejącej sieci kanalizacyjnej, jedynym odstępstwem od tej reguły, jest wyposażenie nieruchomości w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone odrębnymi przepisami. Z otrzymanych od gmin danych wynika, że na terenie całego powiatu w raportowanym

okresie wydano tylko 4 decyzje nakazujące wykonanie obowiązku przyłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.

Tabela 18 Gospodarka ściekowa realizowana w oparciu o tabor asenizacyjny w latach 2019 i 2020

Wyszczególnienie gmin	Ilość odebranych nieczystości ciekłych w ciągu roku w m3 przez podmioty opróżniające zbiorniki bezodpływowe		Ilość zewidencjonowanych zbiorników bezodpływowych w szt.		Ilość zewidencjonowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w szt.	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	16 129,7	15 445,4	1262	1262	176	182
gm. Godkowo	74,6	brak danych	0	0	110	114
gm. Gronowo Elbląskie	12 493,5	14 115,4	792	794	107	117
gm. Markusy	1 670,0	1 755,3	860	864	11	11
gm. Milejewo	1 918,1	1 831,0	481	481	199	207
gm. Młynary	1 799,7	2 624,2	304	282	74	130
gm. Pastęk	4 326,1	3 510,9	340	330	106	106
gm. Rychliki	2 999,7	3 180,5	711	708	55	58
gm. Tolkmicko	341,0	278,0	30	30	21	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy, uzupełnione danymi z GUS BDL

Tabela 19 Długość kanalizacji i stopień skanalizowania w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020

Wyszczególnienie gmin	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km		Stopień skanalizowania gminy w %		Ilość wydanych decyzji na przyłączenie do sieci kanalizacyjnej – na podstawie art. 5 ust. 7 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	21,40	brak danych	30	brak danych	0	0
gm. Godkowo	4,40	4,40	32	33	1	1
gm. Gronowo Elbląskie	0,30	0,30	0	0	0	0
gm. Markusy	1,80	1,80	13	13	0	0
gm. Milejewo	11,75	11,75	18,1	brak danych	1	0
gm. Młynary	8,40	9,10	37	37,3	0	0
gm. Pastęk	81,80	84,34	75	75,23	0	0
gm. Rychliki	5,53	5,53	29	29	1	0
gm. Tolkmicko	94,60	94,60	98	98	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy, uzupełnione danymi z GUS BDL

Powiat jest bardzo dobrze zwodociągowany, są gminy, które charakteryzują się 100% zwodociągowaniem tj. gm. Markusy. Najstąbiej, jednak nadal w dobrym stopniu, zwodociągowany jest teren gm. Godkowo.

Tabela 20 Długość wodociągu i stopień zwodociągowania w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020

Wyszczególnienie gmin	Długość czynnej sieci wodociągowej w km		Stopień zwodociągowania gminy w %		Zużycie wody na jednego mieszkańca w m ³ /rok	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	197,4	brak danych	99,3	brak danych	brak danych	brak danych
gm. Godkowo	101,15	101,24	89	89	35	37
gm. Gronowo Elbląskie	brak danych	brak danych	95	95	brak danych	brak danych
gm. Markusy	119,3	119,3	100	100	36	36
gm. Milejewo	34,5	36,8	92,5	93	23,2	25,2
gm. Młynary	124,57	124,77	96,8	96,9	70,69	70,84
gm. Pastęk	263,6	266,702	99,98	99,98	28,8	28,8
gm. Rychliki	75,67	76,17	96,2	96,2	26,7	26,4
gm. Tolkmicko	66,2	66,2	99	99	31	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy, uzupełnione danymi z GUS BDL

W celu ochrony wód i gleb przed zanieczyszczeniami ściekami, ograniczenia zużycia wody oraz zapewnienie jej w odpowiedniej ilości i jakości wzorem lat ubiegły prowadzone były liczne inwestycje w budowę sieci wodociągowych, studnie, stacje uzdatniania wody oraz sieć kanalizacyjną.

Tabela 21 Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki wodno-ściekowa w latach 2019-2020

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa				
Cel: Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami; Ograniczenie zużycia wody; Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości.				
Gmina Elbląg	Budowa wodociągu w m. Pasiaki	2019	117.600	środki własne
	Budowa studni w m. Klepa	2019	49.502	środki własne
	Przebudowa sieci kanalizacyjnej, sanitarnej i deszczowej w m. Komorowo Żuławskie	2019	102.500	środki własne
Gmina Pastęk	Rozbudowa sieci wodociągowej Kol. Łukszty	2019	164.907	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej Zielonka Pastęcka – Kol. Nowa Wieś	2019	443.087	środki własne
	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Westerplatte	2019 2020	845.765	środki własne
	Modernizacja układu sterowania SUW w Anglitach	2019	97.539	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej i	2019	3.105.504	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	kanalizacji sanitarnej Pólko-Sakówko			
Gmina Rychliki	Budowa sieci wodociągowej Jelonki poczta - droga 104007N	2019	136.755	środki własne
	Budowa sieci wodociągowej Rychliki - Wysoka; Modernizacja hydroforni w Rychlikach I etap	2019	1.078.939	środki własne
	Przebudowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Mokajny	2019	265.183	środki własne
	Wymiana kanalizacji sanitarnej w miejscowości Dymnik, gmina Rychliki	2020	50.500	środki własne
	Budowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Krupin wraz z siecią wodociągową	2020	2.357.846	środki własne, KOWR
	Modernizacja SUW w miejscowości Gołutowo (studnia nr 1)	2020	156.000	środki własne
Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Kanalizacyjnych w Pasłęku - Jednostka Operatorska Spółka z o. o. z siedzibą w Pasłęku	Budowa kanalizacji sanitarnej Zielonka Pasłęcka - Kielminek w Gminie Pasłek o długości 3,166 km - inwestycja w trakcie realizacji	2020	b.d. o kwocie stanowiącej środki własne, dofinansowanie z PROW: 1.965.814	środki własne, EFRROW w ramach PROW 2014-2020
Gmina Młynary	„Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej i burzowej przy ul. Kwiatowej i Ogrodowej” - wykonano sieci kanalizacji sanitarnej – 127m, d200, 6 studni i burzowej – 240, d315, 7 studni.	2020	120.761	Środki własne
	Dotacje w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na łączną kwotę	2019 2020	22.000 40.000	Środki własne
Gmina Gronowo Elbląskie	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Gronowie Elbląskim - Inwestycja w trakcie realizacji	2020	b.d. o kwocie stanowiącej środki własne, dofinansowanie z PROW: 1.996.819	środki własne, EFRROW w ramach PROW 2014-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Tabela Działania edukacyjne i pozainwestycyjne w zakresie gospodarki wodno-ściekowej podjęte przez interesariuszy POŚ w latach 2019-2020

Interesariusz	Przeprowadzone działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa				
Cel: Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami; Ograniczenie zużycia wody; Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości.				
Gmina Młynary	Od 2019 roku na terenie Gminy Młynary prowadzona jest „Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków”	2019 2020	działalność bieżąca	
	Kontrole zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	2019 2020	działalność bieżąca	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3.6. Zasoby geologiczne

Wg bilansu zasobów złóż kopalin na terenie powiatu elbląskiego w 2020 r. zewidencjonowano 74 złóż, głównie były to złoża piasków i żwirów oraz w 2 przypadkach złoża surowców ilastych i ceramiki budowlanej oraz 2 złoża torfu. Prowadzono głównie wydobywanie piasków i żwirów w 2019 roku z 11 złóż w ilości 263.000 ton. W 2020 roku eksploatowano 11 złóż i łącznie wydobyto 213.000 ton kruszyw. W 2019 roku prowadzono wydobywanie również torfu, którego złożo znajduje się na pograniczu 2 powiatów elbląskiego i braniewskiego.

Tabela 22 Wielkość wydobywania piasków i żwirów na terenie powiatu elbląskiego w latach 2019 i 2020

Lp.	Rok 2019		Rok 2020	
	Nazwa złoża	Wydobywanie w tys. ton	Nazwa złoża	Wydobywanie w tys. ton
pisarski i żwiry				
1	Kupin	21	Kamiennik Wielki I	42
2	Kupin I	5	Kupin	2
3	Kupin III	9	Kupin I	17
4	Kupin IV	66	Kupin III	8
5	Kupin V	8	Kupin IV	24
6	Kwietniewo I	60	Kupin V	3
7	Nowa Wieś VIII	48	Nowa Wieś XIX	34
8	Nowa Wieś XIX	23	Nowa Wieś XX	25
9	Robity II	2	Robity IV	50
10	Robity IV	17	Zastawno IV	8
11	Zastawno IV	4		
	suma:	263	suma:	213
torf				
12	Józefowo	96,15		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bilansu złóż kopalin w Polsce w latach 2019 i 2020

Dla ochrony środowiska ważne jest aby wydobywanie kopalin odbywało się w oparciu o posiadane koncesje, dzięki czemu zabezpieczona jest formalna strona późniejszej rekultywacji wyrobiska.

3.7. Gleby

Na obszarze powiatu elbląskiego ok. 63% jego powierzchni stanowią użytki rolne, stąd rolnictwo wywiera znaczną presję na środowisko glebowe. Obecnie za duży problem wśród Polskich gleb uznaje się ich nadmierne zakwaszenie. Źródłami zakwaszenia są procesy naturalne, wzmocnione działalnością człowieka, które prowadzą do degradacji gleb. Głównym czynnikiem antropogenicznym zakwaszenia jest nadmierne stosowanie nawozów azotowych oraz emisję do atmosfery zanieczyszczeń kwasotwórczych tj. np. emisja związków siarki i azotu ze spalania paliw. Aby zapobiegać negatywnemu wpływowi na jakość gleb rolniczych powinny one być poddawane systematycznym (co 3-4 lata) badaniom celem dostosowania dawek nawozowych do utrzymania odpowiedniego pH gleby. W celu neutralizacji odczynu gleby stosuje się zabiegi przy użyciu wapna nawozowego. W całym kraju Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze prowadzą działania informacyjne o przyczynach, skutkach i zapobieganiu zakwaszaniu gleb w Polsce oraz udzielają dofinansowania dla rolników, w ramach programu pod nazwą: „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” (program ustalony na lata 2019-2023). Wapnowanie wymaga stosowania bardzo dużych dawek, nawet 100 ton/ha, co powoduje że jest to zabieg kosztowny, dlatego uruchomiono wsparcie dla rolników w tym zakresie.

Monitoring Chemizmu Gleb Ornych Polski stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i jest realizowany od roku 1995 w 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych.

Na terenie powiatu elbląskiego nie zlokalizowano żadnego punktu poboru próbek. Ponadto ostatnie publikowane dane pochodzą z 2015 roku, mimo iż w 2020 wypadł kolejny rok badawczy. W związku z powyższym dalsze analizy jakości gleb zostaną oparte o dane pochodzące z Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Olsztynie.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Olsztynie prowadzi na zlecenie gospodarstw rolnych m. in. badania odczynu i zasobności gleb w makroelementy. Z badań wynika, że na terenie powiatu elbląskiego ponad 1/3 gruntów rolnych posiada pożądany lekko kwaśny odczyn. 38 % wszystkich badanych próbek pobranych z gruntów ornych, użytków zielonych i rolnych nie wymaga wapnowania lub w ograniczonym zakresie. Szczególnie małymi potrzebami wapnowania odznaczają się gleby na terenie gminy Rychliki – dla 49% zbadanych próbek gruntów ornych określono potrzeby wapnowania jako zbędne. Dużymi potrzebami wapnowania wykazały się gleby, których próbki do badań zostały pobrane z terenu gminy Młynary – 71%, oraz gm. Milejewo 62%.

Chociaż wyniki przeprowadzonych badań przez OSChR nie można bezpośrednio przełożyć na wnioskowanie o jakości gleb na terenie całego powiatu, gdyż przy wyborze

gospodarstw rolnych nie kierowano się zasadami stosowanymi w statystyce, jednak dają one wiarygodny punkt odniesienia i dość dobrze obrazują sytuację. Poniżej zaprezentowano macierz obrazującą dane z przeprowadzonych badań.

Tabela 23 Macierz struktury [%] odczynu pH i potrzeb wapnowania dla gruntów ornych w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego wg badań za rok 2019 i 2020

Wyszczególnienie gmin	Ilość próbek w latach 2019-2020	Odczyn pH					Potrzeby wapnowania				
		bardzo kwaśne	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczna	potrzebna	wskazana	ograniczone	zbędne
		Dane z lat 2019-2020									
gm. Elbląg	1093	2	18	45	27	8	12	20	23	23	22
gm. Godkowo	583	13	22	37	25	3	25	18	26	20	11
gm. Gronowo Elbląskie	286	3	12	53	23	9	10	19	24	23	24
gm. Markusy	202	3	27	29	36	5	27	17	15	28	13
gm. Milejewo	140	51	36	11	2	0	62	16	11	5	6
gm. Młynary	180	44	38	16	2	0	71	17	8	2	2
gm. Pasłęk	1606	16	27	42	14	1	32	22	19	17	10
gm. Rychliki	424	10	13	23	27	27	16	10	13	12	49
gm. Tolkmicko	44	27	43	14	11	5	44	23	5	14	14

Legenda:	
0-20 %	
21-40%	
41-60%	
61-80%	
81-100%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Olsztynie za okres 2019-2020

OSChR w Olsztynie w raportowanym okresie pobrał do badań próbki z 261 gospodarstw powiatu elbląskiego. Wśród przebadanych gruntów ornych najczęściej określano dla nich kategorię agronomiczną gleb ciężkich – 59%. Zawartość fosforu najczęściej była bardzo wysoka – 29%; zawartość potasu średnia – 39%, a zawartość magnezu bardzo wysoka – 44%. Gleby użytków zielonych najczęściej stanowiły klasę agronomiczną ciężką – 50%. Zawartość fosforu w tych glebach była najczęściej bardzo niska – 45%. Zawartość potasu była bardzo niska, niska lub średnia – 84%, a zawartość magnezu średnia, wysoka lub bardzo wysoka – 89%. Wśród użytków rolnych również dominują gleby ciężkie – 58%, o zróżnicowanej zawartości fosforu, najczęściej średniej zawartości potasu – 38%, oraz o bardzo wysokiej zawartości magnezu – 43%. Szczegółowe dane znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 24 Zestawienie zasobności gleb w makroelementy za okres 2019-2020

Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość fosforu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	4457	443	1040	895	807	1272
	100%	10%	23%	20%	18%	29%
Użytki zielone	675	276	174	90	53	82
	100%	45%	24%	13%	7%	11%
Użytki rolne	5132	719	1214	985	860	1354
	100%	14%	23%	19%	16%	28%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość potasu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	4457	366	999	1649	702	741
	100%	8%	22%	39%	15%	16%
Użytki zielone	675	170	227	170	54	54
	100%	24%	36%	24%	8%	8%
Użytki rolne	5132	536	1226	1819	756	795
	100%	10%	23%	38%	14%	15%
Rodzaj użytku	Ilość próbek	Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Grunty orne	4457	157	475	1091	876	1858
	100%	3%	10%	24%	19%	44%
Użytki zielone	675	18	57	220	141	239
	100%	3%	8%	31%	20%	38%
Użytki rolne	5132	175	532	1311	1017	2097
	100%	3%	10%	25%	19%	43%

Legenda:	
0-10 %	
11-20%	
21-30%	
31-40%	
41-50%	

Źródło: Zestawienie odczynu i zasobności gleb w makroelementy, badania za okres: 2019-2020., ilość przebadanych gospodarstw: 261, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Olsztynie

Na jakość gleb oddziałują również tzw. kwaśne deszcze określane mianem chemizmu opadów, który również podlega pod działania z zakresu monitoringu środowiska. Dokonuje się pomiarów w stacjach pomiarowych. Najbliżej obszaru powiatu elbląskiego znajduje się stacja monitoringowa w Gdańsku. Na podstawie zebranych danych powstają mapy rozkładu przestrzennego rocznych ładunków substancji deponowanych wraz z opadami na glebach w kg/ha. Do substancji tych należą m.in.: azot ogólny, azot azotynowy – azotanowy, azot amonowy, chrom, fosfor ogólny, chlorki, cynk, kadm, nikiel, ołów, siarczany i jony wodorowe.

Z opublikowanych przez GIOŚ danych wynika, iż teren powiatu elbląskiego znajduje się na obszarze, na którym w roku 2019 odnotowano z opadów atmosferycznych

następujące ładunki zanieczyszczeń: siarczanów – 5,94 kg/ha; azotu ogólnego – 5,07 kg/ha; chlorków – 7,47 kg/ha. Ilości te spadły w porównaniu do poprzedniego okresu raportowania (2016-2018) i należą do jednych z najniższych w kraju.

3.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W dobie wzrostu konsumpcji i nasycenia produktami należy pamiętać o zagrożeniu ze strony wytwarzanych odpadów. W produkcji i usługach powinno stosować się rozwiązania i technologie zapobiegające ich powstawaniu. W przypadku, kiedy nie można zapobiec wytwarzaniu odpadów, należy postępować zgodnie z przyjętą w ustawie o odpadach hierarchią tj. przygotowywać do ponownego użycia, recyklingu i odzysku, a dopiero ostatnim rozwiązaniem przy unieszkodliwianiu odpadów powinno być poddawanie ich składowaniu na składowiskach.

W raportowanym okresie, podobnie jak w latach ubiegłych, wszystkie gminy zorganizowały gminne systemy gospodarowania odpadami zgodnie z wymaganiami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Gminy najczęściej organizowały odbiór odpadów wyłącznie z nieruchomości zamieszkałych, z wyłączeniem gmin Młynary, Markusy i Tolkmicko. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne samodzielnie muszą zawrzeć umowę z przedsiębiorcą wpisanym do rejestru działalności regulowanej. Najwięcej podmiotów odbierających odpady komunalne wpisało się do rejestrów prowadzonych w gminach Elbląg i Milejewo (od 7 do 8). Gminy najczęściej organizowały PSZOK poprzez zawarcie umowy z Zakładem Usług Komunalnych w Elblągu, nie udostępniając go na terenie własnej gminy.

W myśl art. 3aa ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy były obowiązane do osiągnięcia do 2020 roku poziomu:

- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo;
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne w wysokości co najmniej 70% wagowo;

oraz w myśl art. 3c ww. ustawy gminy były obowiązane ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:

- do dnia 16 lipca 2020 r. - do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,

- w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Z osiągnięciem wymaganych poziomów w zakresie ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania gminy nie wykazują żadnych problemów. Jednak podobnie jak w poprzednim okresie raportowania problem jest z osiągnięciem wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne. Tylko trzem gminą udało się osiągnąć wymagane poziomy

przygotowania do ponownego użycia, odzysku, w tym recyklingu selektywnie zebranych frakcji metali, papieru i tektury, szkła oraz tworzyw sztucznych – tj. gm. Elbląg, Godkowo i Gronowo Elbląskie. Problem z osiągnięciem tak wysokich poziomów stał się niestety powszechny wśród miast i gmin w Polsce. Wymagania w roku 2019 i 2020 były bardzo wysokie. Istotną rolę w osiąganych poziomach odegrała jakość odpadów selektywnie zebranych u źródła. Ważne jest, aby oprócz ilości charakteryzowały się one jakością, która umożliwi skierowanie ich do instalacji odzysku, w tym recyklingu.

Kolejną kwestią, która mogła zadecydować o osiągnięciu poziomu, jest kwestia czy sprawozdanie zostało złożone oraz czy zostało rzetelnie wypełnione ze strony zbierających odpady komunalne w punktach skupu złomu i surowców wtórnych. W myśl art. 9nb ustawy o utrzymaniu czystości podmioty zbierające odpady komunalne winny złożyć stosowne sprawozdanie przez system BDO do wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast i gmin, na terenie których prowadzą zbieranie. W przypadku braku sprawozdań odpad komunalny pozostaje poza systemem co powoduje problemy z osiągnięciem poziomów wskazanych w ustawie.

Włodarze gmin za kolejną barierę osiągnięcia wymaganych poziomów w 2020 roku wskazywali pandemię covid-19, z uwagi na traktowanie odpadów komunalnych pochodzących od wytwórców znajdujących się w kwarantannie jako odpady zmieszane. Pandemia ograniczyła również korzystanie z punktów selektywnego zbierania odpadów oraz z punktów skupu np. złomu i innych surowców.

Tabela 25 Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia, odzysku, w tym recyklingu niektórych frakcji odpadów komunalnych przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2019-2020

Wyszczególnienie gmin	Osiągnięty poziom przygotowania do ponownego użycia, odzysku, w tym recyklingu selektywnie zebranych frakcji metali, papieru i tektury, szkła oraz tworzyw sztucznych [%]		Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]		Poziom składowania odpadów ulegających biodegradacji [%]	
	2019 poziom: 40%	2020 poziom: 50%	2019 poziom: 60%	2020 poziom: 70%	2019 poziom: nie więcej niż 40%	2020 poziom: nie więcej niż 35%
gm. Elbląg	52,74	54,99	69,61	44,17	28,07	27,8
gm. Godkowo	81,7	72,6	0	0	0	6
gm. Gronowo Elbląskie	56,06	51,46	61,64	47,1	13,81	7,23
gm. Markusy	21,34	24,59	18,84	22,52	9,36	11,85
gm. Milejewo	28,98	40,15	38,34	nie było odpadów budowlanych	11,45	7,53
gm. Młynary	31,7	35,6	8,1	18,71	12,51	10,14
gm. Pastęk	45,15	49,25	28,95	54,09	7,86	8,23
gm. Rychliki	32,9	23,56	0	brak danych	17,38	9
gm. Tolkmicko	50,35	41,05	75	69,5	11,82	7,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy, uzupełnione o dane z Analiz stanu gospodarki odpadami dla gminy

Należy zauważyć, iż udział mieszkańców deklarujących prowadzenie selektywnego gromadzenia odpadów u źródła był na wysokim poziomie najczęściej wynoszącym 100%.

Ilości odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości nie uległy istotnym zmianom, nie widać wyraźnego trendu wzrastającego jak w latach, kiedy gminne systemy zaczęły funkcjonować (czyli od 2013 r.). Jednocześnie istotnie wzrasta ilość odpadów odbieranych selektywnie, a zmniejsza się ilość zebranych odpadów niesegregowanych.

Tabela 26 Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu elbląskiego w latach 2019 i 2020

Wyszczególnienie gmin	Czy gmina zorganizowała odbieranie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych?		Czy gmina zorganizowała odbieranie odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne?		Liczbę podmiotów wpisanych do rejestru działalności regulowanej, uprawnionych do odbierania odpadów komunalnych z terenu gminy	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	TAK	TAK	NIE	NIE	6	7
gm. Godkowo	TAK	TAK	NIE	NIE	8	8
gm. Gronowo Elbląskie	TAK	TAK	NIE	NIE	4	4
gm. Markusy	TAK	TAK	TAK	NIE	2	2
gm. Milejewo	TAK	TAK	NIE	NIE	7	8
gm. Młynary	TAK	TAK	TAK	TAK	6	6
gm. Pastęk	TAK	TAK	NIE (obiekty gminne TAK)	NIE (obiekty gminne TAK)	6	6
gm. Rychliki	TAK	TAK	NIE	NIE	6	6
gm. Tolkmicko	TAK	TAK	TAK	TAK	6	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy, uzupełnione o dane z Analiz stanu gospodarki odpadami dla gminy

Tabela 27 Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu elbląskiego w latach 2019 i 2020

Wyszczególnienie gmin	Liczba zorganizowanych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)		Udział mieszkańców deklarujących prowadzenie selektywnego gromadzenia odpadów u źródła [%]		Liczba prowadzonych postępowań wyjaśniających zgodność złożonej deklaracji ze stanem faktycznym	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	0	1	77,17	97,21	3	4
gm. Godkowo	0	0	45	100	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	1	1	85	100	0	0
gm. Markusy	1	1	70	100	0	0
gm. Milejewo	0	0	70,8	97,1	0	0
gm. Młynary	0	0	100	100	0	0
gm. Pastęk	1	1	81,66	100	76	145
gm. Rychliki	0	0	77	100	0	0

gm. Tolkmicko	1	1	95	100	0	0
---------------	---	---	----	-----	---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy, uzupełnione o dane z Analiz stanu gospodarki odpadami dla gminy

Jednym z wyznaczników dobrej organizacji gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi jest ilość powstających tzw. „dzikich wysypisk”, których jak pokazują poniższe dane w raportowanym okresie zewidencjonowano niewiele. Warty uwagi jest fakt, że „dzikie wysypiska” zostały uprzątnięte i mają charakter incydentalny. Ponadto gminy wydały 4 decyzje zobowiązujących do usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania – na podstawie art. 26 ustawy o odpadach. W tym zakresie wydaje się, że gminne systemy rozwiązują kiedyś bardzo powszechny problem ich występowania i ciągłego usuwania na koszt gmin.

Tabela 28 Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020 część 1

Wyszczególnienie gmin	Ilość zewidencjonowanych dzikich wysypisk		Szacowana wielkość dzikich wysypisk w m ³ i/lub w Mg		Ilość usuniętych dzikich wysypisk		Ilość odpadów poddanych unieszkodliwieniu w wyniku usuwania dzikich wysypisk w Mg	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	0	0	–	–	–	–	–	–
gm. Godkowo	0	0	–	–	–	–	–	–
gm. Gronowo Elbląskie	0	0	–	–	–	–	–	–
gm. Markusy	0	0	–	–	–	–	–	–
gm. Milejewo	0	3	–	0,8 Mg	–	2	–	0,8
gm. Młynary	0	0	–	–	–	–	–	–
gm. Pastęk	0	0	–	–	–	–	–	–
gm. Rychliki	2	2	–	–	2	2	–	–
gm. Tolkmicko	0	0	–	–	–	–	–	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Tabela 29 Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020 część 2

Wyszczególnienie gmin	Koszt usunięcia dzikich wysypisk w zł		Proszę podać kody odpadów najczęściej pojawiających się na dzikich wysypiskach		Ilość wydanych decyzji zobowiązujących do usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania – na podstawie art. 26 ustawy o odpadach	
	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	–	–	–	–	0	0
gm. Godkowo	–	–	–	–	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	–	–	–	–	0	0
gm. Markusy	–	–	–	–	0	0
gm. Milejewo	–	6333,28	–	16 01 19	1	0
gm. Młynary	–	–	–	–	0	0
gm. Pastęk	–	–	–	–	0	0
gm. Rychliki	–	–	150101 200102	150101 200102	2	1

gm. Tolkmicko	-	-	-	-	0	0
---------------	---	---	---	---	---	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Od lat samorządy wraz z mieszkańcami borykają się z problemem usuwania wyrobów azbestowych, które zgodnie z krajowym Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, należy usunąć całkowicie do 2032 r. Program obowiązuje od 2003 r., jednak podkreśla się, że jest realizowany zbyt wolno i osiągnięcie jego założeń przy aktualnym tempie usuwania wyrobów azbestowych jest niemożliwe. Z uzyskanych danych od gmin powiatu elbląskiego, widać, że samorządy nie odłożyły tej sprawy i starają się prowadzić działania stymulujące usuwanie wyrobów azbestowych od osób fizycznych. Jednak skala usuwanych wyrobów nadal jest na bardzo niskim poziomie i nie zwiększa tempa realizacji założeń Programów.

Tabela 30 Dane dotyczące usuwania wyrobów azbestowych w latach 2019-2020 gmin powiatu elbląskiego

Wyszczególnienie gmin	Program usuwania wyrobów zawierających azbest (PUWA)	Ilość usuniętych wyrobów w Mg od osób fizycznych		Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest w zł	
		2019 r.	2020 r.	2019 r.	2020 r.
gm. Elbląg	TAK z 2012 r.	25,136	60,64	12587,68	32274
gm. Godkowo	TAK z 2012 r. Aktualizacja z 2017 r.	0	0	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	TAK z 2014 r.	4,18	9,177	3 344,00	7 341,60
gm. Markusy	TAK z 2016 r. Aktualizacja z 2017 r.	0	0	-	-
gm. Milejewo	NIE	-	-	-	-
gm. Młynary	TAK z 2013 r.	0	11,08	0	13,561,00
gm. Pastęk	TAK z 2008 r. Aktualizacja z 2017 r.	26,37	24,64	14183,7	17494,4
gm. Rychliki	TAK z 2010 r. Aktualizacja z 2016 r.	0	61,83	0	53 700
gm. Tolkmicko	NIE	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Znaczące ilości odpadów wytwarzane są przez zakłady produkcyjne i usługowe, które są wytwórcami odpadów innych niż komunalne, czyli innych niż z grupy 20. Niestety w niniejszym raporcie nie można przeanalizować tych danych z uwagi na brak możliwości ich pozyskania. W odpowiedzi na wniosek o udostępnienie informacji o środowisku uzyskano odpowiedź, iż mimo, że sprawozdania o odpadach wytworzonych oraz o gospodarowaniu odpadami, za lata 2019 i 2020 składane były do właściwych marszałków województwa za pomocą elektronicznego systemu BDO, aktualnie nie dysponują oni technicznymi możliwościami wygenerowania informacji w nim ujętych.

Poza ilościami i źródłami wytwarzania odpadów z działalności gospodarczych jest często poruszana w mediach sprawa nielegalnego magazynowania odpadów, ich porzucania i podpalania, co nie powinno się zdarzać, wraz z wdrażaniem rewolucji w przepisach związanych z gospodarowaniem odpadami, która została wprowadzona ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1592). Akt ten nałożył na gospodarujących odpadami (w tym zbierający i przetwarzający odpady) szereg nowych wymagań tj.:

1. posiadanie wizyjnego systemu kontroli miejsc magazynowania odpadów;
2. zapisu wizyjnego systemu monitoringu, który winien być przechowywany przez miesiąc od daty jego zapisu;
3. w przypadku magazynowania odpadów palnych posiadacz musi zapewnić wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska dostępność obrazu z wizyjnego systemu kontroli tego miejsca w czasie rzeczywistym przez system teleinformatyczny;
4. każdy posiadacz odpadów, który przed dniem wejścia w życie wyżej wspomianej nowelizacji ustawy uzyskał zezwolenie na zbieranie odpadów, zezwolenie na przetwarzanie odpadów, zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów albo pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające zbieranie lub przetwarzanie odpadów, był obowiązany, w terminie do dnia 5 marca 2020 r., złożyć wniosek o zmianę posiadanej decyzji, z czym wiązało się:
  - sporządzenie operatu przeciwpożarowego;
  - naliczenie i wniesienie zabezpieczenia roszczeń umożliwiające m. in. pokrycie kosztów wykonania zastępczego decyzji nakazującej posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania w tym usunięcia odpadów i ich zagospodarowania łącznie z odpadami stanowiącymi pozostałości z akcji gaśniczej lub usunięcia negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku;
  - przeprowadzenie kontroli zakładu przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska przed wydaniem decyzji aktualizującej oraz;
  - przeprowadzenie kontroli zakładu przez komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej;
  - przedłożenie zaświadczenia o niekaralności za przestępstwa przeciwko środowisku;
  - przedłożenie oświadczenie, że w stosunku do osób prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami (dot. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz wspólnika, prokurenta, członka zarządu lub członka rady nadzorczej posiadacza odpadów będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej) w ostatnich 10 latach nie wydano ostatecznej decyzji o cofnięciu takiego zezwolenia lub nie wymierzono co najmniej trzykrotnie administracyjnej kary pieniężnej, w wysokości przekraczającej łącznie kwotę 150 000 zł.

Należy zauważyć, że wielu przedsiębiorców zrezygnowało z prowadzenia działalności zbierania lub przetwarzania odpadów z uwagi na spore wydatki związane z koniecznością wdrożenia nowych wymagań. Ci przedsiębiorcy, którzy do 5 marca 2020 r. złożyli wnioski, które są procedowane pozostają w obrocie prawnym. Ci zaś, którzy stosownych wniosków nie złożyli, ich pozwolenia wygasły i przestały obowiązywać. Wg nowych wymagań Starosta Elbląski wydał już wszystkie procedowane pozwolenia tj.: 4 pozwolenia na zbieranie odpadów, 9 pozwoleń na przetwarzanie odpadów oraz 3 pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniające zbieranie i przetwarzanie. W związku ze zmianą właściwości organów 3 wnioski aktualizacyjne zostały skierowane do marszałka województwa warmińsko-mazurskiego.

W związku z zakończeniem wszystkich postępowań administracyjnych w zakresie aktualizacji pozwoleń do patologicznych sytuacji porzucania odpadów lub ich podpalenia nie powinno dochodzić, a jeżeli mimo to dojdzie wtedy Starostwo Powiatowe będzie mogło uruchomić środki z wniesionego zabezpieczenia roszczeń.

Cały łańcuch gospodarowania odpadami winien być oparty o edukację. Zarówno mieszkańców w zakresie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, gdyż są ważnym elementem w budowaniu sprawnych rozwiązań i ich zachowania decydują m. in. o tym czy gminy osiągną wymagane prawem poziomy przygotowania do ponownego użycia, odzysku, w tym recyklingu selektywnie zebranych frakcji metali, papieru i tektury, szkła oraz tworzyw sztucznych mając na uwadze aby odpady te były odpowiedniej jakości i można było skierować je do instalacji, które będą mogły poddać je wskazanym procesom. Również przedsiębiorcy zbierający odpady komunalne w punktach skupu złomu i surowców wtórnych winni zostać wyedukowani w zakresie przyczyny, z której wynika konieczność obowiązku sprawozdawczości w zakresie zbierania odpadów komunalnych. Wydaje się, że świadomość, że wpływają na spełnienie określonych wymagań przez gminy zmieni ich podejście do przygotowywanej sprawozdawczości i będzie ona lepiej wykonywana.

Edukacja w zakresie gospodarowania odpadami wpisała się w systematyczne działania samorządów, szkół i innych jednostek. W Tabeli 33 zawarto działania prowadzone w tym zakresie.

Tabela 31 Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów w latach 2019-2020

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
Cel: Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego powiatu; Zwiększenie udziału odzysku odpadów w tym recyklingu i przygotowania do ponownego użycia; Rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów, w tym odpadów zielonych i niebezpiecznych; Ograniczenie składowania odpadów.				
Gmina Milejewo	Kosze uliczne do miejscowości Zalesie - edukacyjne	2020	1.076	środki własne
Gmina Pastłęk	Zakup pojemników do selektywnej	2019	19.439	środki własne

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	zbiórki odpadów komunalnych			
	Naklejki informacyjne na pojemniki do segregacji	2019	2.648	środki własne
	Wiaty śmietnikowe wraz z utwardzeniem podłoża	2019	59.177	środki własne
	Utwardzenie podłoża pod pojemniki do segregacji	2019	3.782	środki własne
	Budowa ściany oporowej w PSZOK-u	2020	39.360	środki własne
	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	2020	41.211	środki własne
	Utwardzenie podłoża pod pojemniki do segregacji	2020	1.551	środki własne
Gmina Rychliki	Budowa PSZOK-u	2020	4.390	środki własne
Gmina Tolkmicko	Zakup pojemników do selektywnej zbiórki dla miejsc użyteczności publicznej	2020	3.000	środki własne
Powiat Elbląski	Dofinansowania do demontażu pokrycia dachowego wykonanego z wyrobów azbestowych	2019	881	środki własne pochodzą z opłat i kar za korzystanie ze środowiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Tabela 32 Działania edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów podjęte przez interesariuszy POŚ w latach 2019-2020

Interesariusz	Przeprowadzone działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
Cel: Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego powiatu; Zwiększenie udziału odzysku odpadów w tym recyklingu i przygotowania do ponownego użycia; Rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów, w tym odpadów zielonych i niebezpiecznych; Ograniczenie składowania odpadów.				
Gmina Elbląg	Wydruk ulotki informacyjno-edukacyjnej w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi	2019	1.500	środki własne
	Akcja sprzątanie świata	2019 2020		środki własne
	Zbiórka zużytych baterii	2019 2020		środki własne
	Ścieżka edukacyjna: Kostki wiedzy KWM-4 segregacja odpadów KWM-6 drzewa, krzewy, owoce	2020	10.000	budżet szkoły

Interesariusz	Przeprowadzone działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	KWM-1 poznajmy zwierzęta			
	Zakup pomocy dydaktycznych do prowadzenia zielonych lekcji: domino oraz segregacja odpadów	2020	730	budżet szkoły
	Zbiórka plastikowych nakrętek na cele charytatywne	2019 2020		
	Zakup pojemników do segregacji odpadów, Wykonanie tablic informacyjnych dotyczących poprawnej segregacji odpadów	2019	300	budżet szkoły
Gmina Godkowo	Działania informacyjno-edukacyjne (konkurs ekologiczny)	2019	1.000	Związek Gmin Czyste Środowisko
Gmina Gronowo Elbląskie	Akcje sprzątania świata, które przeprowadziły dzieci i nauczyciele w placówkach oświatowych na terenie gminy	2019 2020	300 350	środki własne
Gmina Milejewo	Konkurs selektywna zbiórka	2019	500	środki własne
	Konkurs ekologiczny	2019	150	środki własne
	Konkurs selektywna zbiórka	2019	300	środki własne
	Nagrody w konkursie segregacja odpadów	2020	700	środki własne
	Nagrody w konkursie segregacja odpadów	2020	232	środki własne
Gmina Pasłęk	Organizacja Festynu ekologicznego	2019	26.449	środki własne: 22.451 dofinansowanie z WFOŚiGW: 3.999
	Ulotki dot. prawidłowej segregacji	2020	1.791	środki własne
Gmina Rychliki	Działania informacyjne	2019 2020		działalność bieżąca
	Akcja „Bądź Eko! Zbiórka makulatury” - konkurs skierowany do sołectw, Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych przyjął z terenu Gminy Rychliki 24 083 kg. Prawie 11 razy więcej niż przez ostatnie 5 lat. W ramach programu „Bądź eko! Segreguj!” i dzięki współfinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, zorganizowany został konkurs plastyczny, adresowany do uczniów Szkoły Podstawowej w Rychlikach. Szkoła otrzymała również nowe kosze do segregacji odpadów.	2019	5.653	środki własne: 1653 dofinansowanie z WFOŚiGW: 4.000
Gmina	Budowa pół-boksu na Stacji Przetadunkowej Odpadów w Robitach	2020	5.625	dotacja celowa

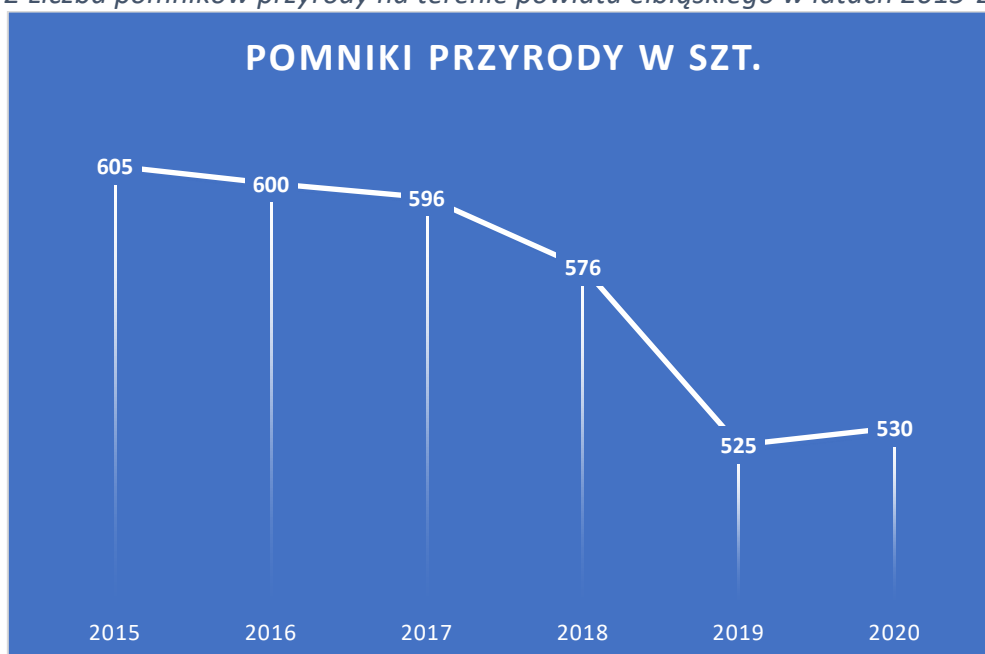
Interesariusz	Przeprowadzone działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Młynary	Działania informacyjno-edukacyjne	2019	4.033	KOMA
Gmina Tolkmicko	Działania informacyjno-edukacyjne o segregacji odpadów	2019 2020	6.000	środki własne + środki firmy Cleaner 50/50 co wynikało z zapisów przetargu
	Akcja „sprzątania świata” - zabezpieczenie sprzętu i transportu odpadów	2019	1.200	środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3.9. Zasoby przyrodnicze

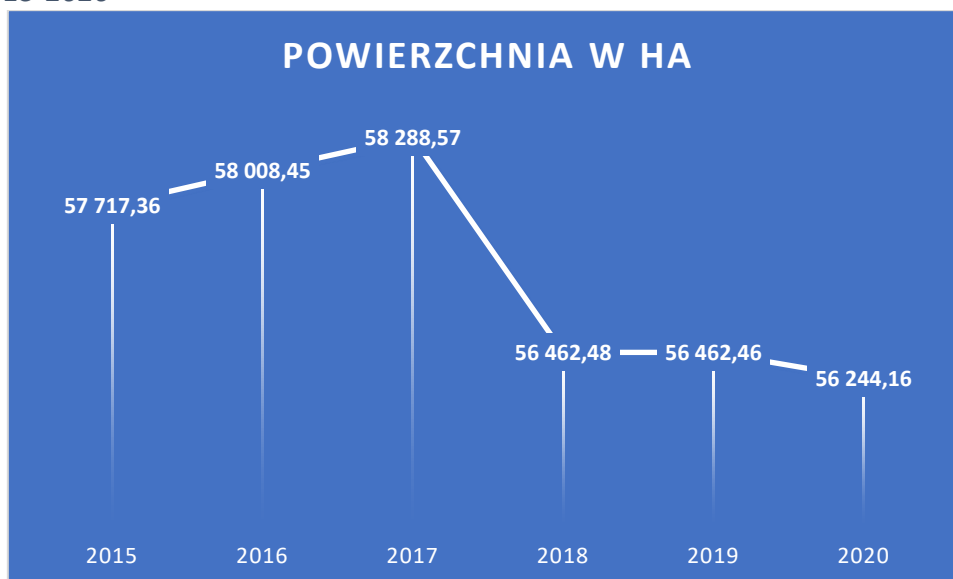
Według danych GUS, w raportowanym okresie na terenie powiatu odnotowano spadek udziału powierzchni prawnie chronionych z 40,8% w roku bazowym (2015) do 39,7% w roku 2020, a tym samym ich powierzchnia wyniosła w 56.244,16 ha. Istotnie spadła również ilość pomników przyrod z 605 szt. w 2015 roku do 530 szt. w 2020 roku.

Wykres 2 Liczba pomników przyrody na terenie powiatu elbląskiego w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Wykres 3 Powierzchnia terenów prawnie chronionych na obszarze powiatu elbląskiego w latach 2015-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Zmiany w powierzchniach obszarów prawnie chronionych wynikają z dokonania weryfikacji powierzchni obszarowych form ochrony przyrody, co wynika z następujących aktów prawnych:

- Uchwałą Nr XIII/230/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wysoczyzny Elbląskiej – Zachód – po weryfikacji obszar uległ zmniejszeniu o 45,84 ha i aktualnie wynosi 1.827,26 ha.
- Uchwałą Nr XIII/229/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wysoczyzny Elbląskiej – Wschód – po weryfikacji obszar uległ zwiększeniu o 44,22 ha i aktualnie wynosi 5.850,12 ha.
- Uchwałą Nr XIII/231/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Wysoczyzny Elbląskiej – po weryfikacji obszar Parku uległ zmniejszeniu o 314,53 ha i aktualnie wynosi 13.417,47 ha, znacznemu zmniejszeniu uległa również otulina parku o 15.268,84 ha i aktualnie wynosi 7.679,16 ha.
- Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Pióropusznikowy Jar” – po weryfikacji obszar uległ znacznemu zwiększeniu o 81,12 ha i aktualnie wynosi 118,96 ha.

Lesistość na terenie powiatu systematycznie powoli wzrasta. W roku bazowym powiat charakteryzował się wskaźnikiem wynoszącym 19,6%, a w 2020 roku wynosił on 20,0 %. Powierzchnia lasów wzrosła o 56.012,84 ha.

Na podstawie art. 83a ustawy Prawo ochrony przyrody (Dz. U. z 2021 r., poz. 1098, ze zm.) usunięcie drzewa wymaga zezwolenia. W art. 83f tejże ustawy wymieniono bardzo liczne przypadki wyłączenia z obowiązku uzyskania zezwolenia, m. in. dla osób fizycznych

usuwających drzewa w celach niezwiązanych z działalnością gospodarczą – wtedy istnieje obowiązek dokonania zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa. Zezwolenia te, z pewnymi wyjątkami, wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta. W tabeli poniżej przedstawiono ilość wydanych zezwoleń w poszczególnych gminach. W raportowanym okresie nie nałożono żadnej kary administracyjnej za usunięcie drzewa bez zezwolenia.

W przypadku, kiedy to gmina jako właściciel nieruchomości planuje usunąć drzewa pozwolenia wydaje starosta. W raportowanym okresie wydano 6 takich pozwoleń.

Tabela 33 Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz nałożonych kar za ich usunięcie bez zezwolenia przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2019-2020

Wyszczególnienie gmin	Wydane zezwolenia na wycinkę drzew i krzewów		Nałożone kary administracyjne za uszkodzenie, zniszczenie drzewa lub krzewu oraz usunięcie drzewa lub krzewu bez zezwolenia	
	2019	2020	2019	2020
gm. Elbląg	20	18	0	0
gm. Godkowo	19	21	0	0
gm. Gronowo Elbląskie	3	4	0	0
gm. Markusy	30	47	0	0
gm. Milejewo	6	13	0	0
gm. Młynary	19	21	0	0
gm. Pastęk	42	37	0	0
gm. Rychliki	9	4	0	0
gm. Tolkmicko	49	42	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

W granicach powiatu elbląskiego znajduje się Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej, który udostępnił na potrzeby niniejszego Raportu dane z monitoringu wybranych gatunków oraz pomników przyrody i inwentaryzacje przyrodnicze. W poniższej tabeli znajdują się wyniki prowadzonych obserwacji i kontroli.

Tabela 34 Monitoring wybranych gatunków oraz pomników przyrody i inwentaryzacja przyrodnicza prowadzona na terenie PKWE i otuliny Parku w latach 2019-2020

Lp.	Nazwa rodzaju / gatunku	Rok	Rezultaty
1	wilk	2019	8 obserwacji tropów i odchodów – gmina Tolkmicko (lasy Nadleśnictwa Elbląg, obręb Kadyny)
		2020	9 obserwacji tropów i odchodów – gmina Tolkmicko (lasy Nadleśnictwa Elbląg, obręb Kadyny)
2	jeleń sika	2019	11 obserwacji – gmina Tolkmicko (lasy Nadleśnictwa Elbląg, obręb Kadyny)
		2020	39 obserwacji – gmina Tolkmicko (lasy Nadleśnictwa Elbląg, obręb Kadyny i Elbląg oraz dwukrotnie na łąkach nad Zalewem Wiślanym)

Lp.	Nazwa rodzaju / gatunku	Rok	Rezultaty
3	pilchy (popielica szara i orzesznica leszczynowa)	2019	kontrola 220 budek (zajętych przez popielicowate było 76)
		2020	brak danych
4	łoś	2019	brak danych
		2020	23 obserwacje
5	bielik	2019	kontrola 5 stref ochronnych wokół miejsc lęgowych
		2020	kontrola 5 stref ochronnych wokół miejsc lęgowych
6	inwazyjne gatunki roślin – rdestowce, barszcze, niecierpek gruczołowaty	2019	brak danych
		2020	6 stanowisk rdestowców i 2 niecierpka gruczołowatego
7	pomniki przyrody – drzewa i aleje	2019	brak danych
		2020	weryfikacja stanu pomników przyrody – 251 pomników na terenie PKWE i otuliny (część pomników jest z terenu miasta Elbląg)
8	inwentaryzacja stanowisk wybranych roślin chronionych	2019	6 stanowisk
		2020	2 stanowiska

Źródło: Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej

W celu ochrony przyrody prowadzone były działania inwestycyjne w zakresie zakupu i montażu budek dla popielicowatych, hoteli dla zapylaczy oraz dotacja na zakup inkubatora dla osesków jeży oraz działania edukacyjne.

Tabela 35 Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne przeprowadzone w zakresie zasobów przyrodniczych w latach 2019-2020

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze				
Cel: Ochrona zasobów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych; Zapewnienie spójności przestrzeni przyrodniczej województwa; Doskonalenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej; Ograniczenie zagrożeń dla rodzimej przyrody; Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie; Włączenie społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody.				
Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej	Zakup i rozmieszczenie na drzewach w PKWE 45 budek lęgowych dla popielicowatych	2019	3.825	środki własne, WFOŚiGW w Olsztynie
	Zakup i rozmieszczenie 10 (6 dużych i 4 małych) hoteli dla owadów zapylających	2019	3.820	środki własne, WFOŚiGW w Olsztynie
	Zakup nasion i dosianie łąki kwietnej na obszarze Leśnictwa Kadyny	2019	1.937	środki własne, WFOŚiGW w Olsztynie

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Modernizacja ścieżki przyrodniczo-historycznej „Kadyński Las”	2019 2020	1.441.222	środki własne, RPOWiM 2014-2020, Nadleśnictwo Elbląg
	Projekt RPO: Oznakowanie granic PKWE	2020	15.000	środki własne, RPOWiM 2014-2020
Marszałek Województwa Warmińsko	Modernizacja ścieżki przyrodniczo-historycznej „Kadyński Las”	2020	1.444.222	środki własne, RPOWiM 2014-2020
	Doposażenie PKWE w sprzęt i materiały dydaktyczne, adaptacja sali i zaplecza edukacyjnego, organizacja zajęć i warsztatów terenowych, oznakowanie granic parku	2019 2020	413.100	środki własne, RPOWiM 2014-2020
	Dofinansował zadanie publiczne pn. „Ochrona gatunków zagrożonych w woj. warmińsko-mazurskim poprzez zakup inkubatora dla osesków jeży oraz karmy dla podopiecznych ośrodka” realizowane na terenie powiatu elbląskiego przez Fundację Zwierzętom w Potrzebie	2019	5.760	środki własne
Zarząd Dróg Wojewódzkich	Nasadenia drzew	2020	282.416	Unia Europejska i Budżet Państwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

Tabela 36 Działania edukacyjne w zakresie zasobów przyrodniczych podjęte przez interesariuszy POŚ w latach 2019-2020

Interesariusz	Przeprowadzone działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze				
Cel: Ochrona zasobów i obiektów o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych; Zapewnienie spójności przestrzeni przyrodniczej województwa; Doskonalenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej; Ograniczenie zagrożeń dla rodzimej przyrody; Ochrona różnorodności biologicznej w rolnictwie; Włączenie społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody.				
Gmina Elbląg	Zakup tablic edukacyjno-informacyjnych: ochrona przyrody	2019	1.000	WFOŚiGW w Olsztynie, przy współpracy z Elbląskim Centrum Edukacji Ekologicznej

Interesariusz	Przeprowadzone działania	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
	Festyn rodzinny z udziałem przedstawicieli Nadleśnictwa Elbląg	2019	-	-
	Wyjazd na Ptasi Piknik	2019 2020	700 600	WFOŚiGW w Olsztynie, przy współpracy z Elbląskim Centrum Edukacji Ekologicznej
	Zajęcia z wychowawcą we wszystkich oddziałach obejmujące tematykę ekologiczną	2019 2020	-	-
	Zajęcia dodatkowe: Koło przyrodniczo-ekologiczne	2019 2020	-	-
Park Krajobrazowy Wysoczyzny Elbląskiej	Edukacja ekologiczna - zajęcia w siedzibie Parku, w placówkach edukacyjnych, terenowe itp. oraz organizacja konkursów edukacyjnych (PE i m. Elbląg)	2019 2020	7.555	środki własne, WFOŚiGW w Olsztynie
Marszałek Województwa Warmińskiego Mazurskiego	Działalność edukacyjna, ekologiczna i promocja wartości przyrodniczych, historycznych, kulturowych i turystycznych parku krajobrazowego: <ul style="list-style-type: none"> - Organizacja lub współorganizacja imprez z zakresu edukacji ekologicznej, - Zajęcia edukacyjne tematyczne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz dzieci z przedszkoli prowadzone w placówkach oświatowych lub siedzibie Parku, - „Zielone lekcje w parku krajobrazowym“ – wycieczki dla dzieci przedszkolnych, uczniów i nauczycieli szkół - Zajęcia edukacyjne dla dorosłych. 	2019 2020	działalność bieżąca	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

3.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Na obszarze powiatu elbląskiego nie występują zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku występowania poważnych awarii przemysłowych.

W raportowanym okresie nie wystąpiły żadne zdarzenia z udziałem substancji niebezpiecznych, które można by sklasyfikować jako poważne awarie.

Tabela 37 Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne przeprowadzone w zakresie zagrożenia poważnymi awariami w latach 2019-2020

Interesariusz	Nazwa inwestycji	Rok realizacji	Koszt [zł]	Źródło finansowania
Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami				
Cel: Ograniczanie zagrożeń poważnymi awariami i minimalizacja ich skutków				
Zarząd Dróg Powiatowych w Pasłęku	Przebudowa mostów na kanałach melioracyjnych drogi powiatowej nr 1122N w miejscowości Różany i Markusy	2020	1.879.417	środki Ministerstwa Finansów, Środki Powiatu
	Przebudowa mostu w ciągu drogi powiatowej nr 1131N w km 3+800 w miejscowości Jagodnik	2020	1.455.315	środki Powiatu, środki Wojewody
	Przebudowa przepustu na DP nr 1171N w miejscowości Stojpy	2020	370.056	środki Powiatu (Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych), środki Ministerstwa Finansów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet od interesariuszy

4. Wskaźniki monitorowania wraz z oceną trendów

W celu umożliwienia oceny stopnia realizacji celów określonych w Programie ochrony środowiska ustalone zostały wskaźniki monitorowania. Zmiana wartości wskaźników obrazuje czy prowadzone działania są zgodne z priorytetami i kierunkami określonymi w planie.

Tabela 38 Ocena wskaźników monitorowania

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Stan na 2015 r.	Stan na 2016 r.	Stan na 2017 r.	Stan na 2018 r.	Stan na 2019 r.	Stan na 2020 r.	OCENA WSKAŹNIKÓW
Ochrona klimatu i jakość powietrza	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	na 1 mieszkańca kWh	594,46	658,43	664,47	674,60	678,60	700,74	↑
	Długość czynnej sieci gazowej ogółem	m	34 649	35 099	35 560	38 006	37 570	-	↑
	Długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej	m	10 663	11 113	11 574	13 265	13 584	-	↑
	czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	128	131	137	148	155	-	↑
	Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoby	1 159	1 314	1 669	1 530	1 890	-	↑
	Udział ludności ogółem korzystającej z instalacji gazowej	%	2,0	2,3	2,9	2,7	3,3	-	↑
	Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla następujących substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, PM 2,5	klasa	A	A	A	A	A	A	≈

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Stan na 2015 r.	Stan na 2016 r.	Stan na 2017 r.	Stan na 2018 r.	Stan na 2019 r.	Stan na 2020 r.	OCENA WSKAŹNIKÓW
	Klasa jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla następujących substancji: PM10 i benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10	klasa	C	PM10 – A B(a)P - C	PM10 – A B(a)P - C	PM10 – A B(a)P - C	PM10 – A B(a)P - C	PM10 – A B(a)P - C	≈
	Opracowane na terenie powiatu projekty założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	szt.	3	3	3	4	4	4	↑
	Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem	t/rok	82	55	55	50	50	54	↓
	Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem	t/rok	36 107	40 663	32 711	32 148	32 642	36 072	↓
	Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	t/rok	152	322	427	216	171	147	↓
	Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji	%	65,0	85,4	88,6	81,2	77,4	73,1	↑
	Masa usuniętych odpadów zawierających azbest	Mg	309,5				55,66	200,027	↓
	Liczba gmin powiatu elbląskiego, która usuwały wyroby zawierające azbest w danym roku	szt.	6	3	5	5	3	5	↓
Zagrożenia hałasem	Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej:								
	✓ gminne	km	232,0	216,2	212,6	206,8	200,9	-	↓
	✓ powiatowe		459,5	461,6	473,2	478,0	485,2	-	↑
	Długość ścieżek rowerowych	km	23,2	23,7	23,7	22,9	34,0	34,0	↑

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Stan na 2015 r.	Stan na 2016 r.	Stan na 2017 r.	Stan na 2018 r.	Stan na 2019 r.	Stan na 2020 r.	OCENA WSKAŹNIKÓW
Pola elektromagnetyczne	Ilość nadajników telefonii komórkowej	szt.	75						bez oceny
	Ilość punktów pomiarowych, w których doszło do przekroczenia norm poziomu pola elektromagnetycznego	szt.	0	0	0	0	0	0	≈
Gospodarowanie wodami	Stan techniczny bardzo dobry, dobry i zadowalający urządzeń melioracyjnych:								
	✓ Kanały	km	395,8					400,88	↑
	✓ Przepusty wałowe	szt.	157					151	↓
	✓ Stacje pomp	szt.	52					52	≈
	✓ Budowle piętrzące	szt.	244					232	↓
	Stan techniczny wałów przeciwpowodziowych – oceniony jako 3 – niezagrażający bezpieczeństwu	km	174					134,868	↓
Gospodarka wodno-ściekowa	Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej	km	983,1	1 016,8	1 030,6	1 037,7	1 055,4	1 057,9	↑
	Stopień zwodociągowania powiatu	%	93,7	94,4	94,2	93,9	94,7	-	↑
	Zużycie wody:								
	✓ na jednego mieszkańca	m ³	29,5	29,2	28,8	29,1	29,8	30,7	↑
	✓ na jednego korzystającego		31,4	30,9	30,6	31,0	31,6	-	↑
	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	198,2	199,0	208,6	217,3	231,4	233,3	↑
Stopień skanalizowania powiatu	%	48,0	48,1	48,1	48,3	48,8	-	↑	

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Stan na 2015 r.	Stan na 2016 r.	Stan na 2017 r.	Stan na 2018 r.	Stan na 2019 r.	Stan na 2020 r.	OCENA WSKAŹNIKÓW
	Komunalne oczyszczalnie ścieków								
	✓ biologiczne	szt.	15	16	18	19	22	22	↑
	✓ z podwyższonym usuwaniem biogenów		5	5	5	5	5	5	≈
	Ludność korzystająca z oczyszczalni ogółem	%	47,8	49,7	50,5	53,7	52,3	52,7	↑
	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	524	594	684	-	859	946	↑
	Ilość zbiorników bezodpływowych (np. szamba)	szt.	2.862	2.864	3.067	-	4780	4751	↑
Gleby	Udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w przebadanych próbkach użytków rolnych	%	43				39		↓
	Udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości przyswajalnej formy potasu w przebadanych próbkach użytków rolnych	%	33				37		↑
	Udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zawartości magnezu w przebadanych próbkach użytków rolnych	%	8				13		↑
	Ilość zewidencjonowanych „dziki wysypisk”	szt.	0	0	2	0	2	5	↑
	Ilość usuniętych „dzikich wysypisk”	szt.	0	0	2	0	2	4	↑

Obszar interwencji	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Stan na 2015 r.	Stan na 2016 r.	Stan na 2017 r.	Stan na 2018 r.	Stan na 2019 r.	Stan na 2020 r.	OCENA WSKAŹNIKÓW
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ilość wytworzonych odpadów innych niż komunalne (z wyłączeniem gr. 20)	Mg	35.982,7				brak danych	brak danych	
	Ilość odpadów komunalnych zmieszanych odebranych	na 1 mieszkańca w kg/rok	176,2	187,2	199,1	201,4	205,3	190,6	↓
Zasoby przyrodnicze	Obszary prawnie chronione ogółem	ha	57 717,36	58 008,45	58 288,57	56 462,48	56 462,46	56 244,16	↓
	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	40,8	41,0	41,2	39,9	39,9	39,7	↓
	Pomniki przyrody (wg. RDOŚ w Olsztynie)	szt.	605	600	596	576	525	530	↓
	Lesistość	%	19,6	19,8	19,9	19,9	19,9	20,0	↑
	Powierzchnia lasów ogółem	ha	27 721,46	28 000,46	28 223,13	28 207,04	28 229,08	28 291,38	↑
Zagrożenia poważnymi awariami	Ilość zakładów o dużym ryzyku występowania poważnych awarii przemysłowych na terenie powiatu	szt.	0	0	0	0	0	0	≈
	Ilość zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	szt.	0	0	0	0	0	0	≈

Oznaczenia w tabeli:

↑ - zwiększenie ilości, wzrost wartości wskaźnika.

↓ - zmniejszenie ilości, spadek wartości wskaźnika.

≈ - ilość lub wartość wskaźnika bez zmian.

Czcionka koloru **czernego** – zmiana negatywna dla osiągnięcia celów środowiskowych.

Czcionka koloru **zielonego** – zmiana pozytywna dla osiągnięcia celów środowiskowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL, Raportu o stanie środowiska, baza danych RDOŚ itp.

5. Podsumowanie końcowe

Z przeprowadzonej analizy działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych prowadzonych przez interesariuszy oraz wskaźników monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Elbląskiego na lata 2017-2020 wynika, że zawarte w nim cele są realizowane i prowadzą do poprawy jakości środowiska.

W obszarze interwencji pn.: „Ochrona klimatu i jakość powietrza” celem Programu było: „Poprawa jakości powietrza”. Przedstawione dane monitoringu jakości powietrza wykazały utrzymujący się problem przekroczenia norm stężeń w zakresie zawartości benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Jednak monitoring powietrza pokazuje, że prowadzone działania powodują, że stężenia substancji w powietrzu systematycznie się obniżają i jakość powietrza poprawia się. Ponadto wszelkie działania związane z realizacją założonego celu są realizowane, należą do nich: dofinansowania dla gospodarstw domowych na wymianę źródeł ciepła i montaż odnawialnych źródeł energii; zwiększanie efektywności energetycznej budynków; wymiana nawierzchni dróg oraz rozbudowa sieci ścieżek rowerowych. Aby osiągnąć założony cel działania te winny być kontynuowane w kolejnych latach, a skala dofinansowań zwiększona.

W obszarze interwencji pn.: „Zagrożenie hałasem” celem Programu było: „Utrzymanie klimatu akustycznego zgodnie z obowiązującymi normami”. Problem przekroczeń norm hałasu ze źródeł komunikacyjnych na terenie powiatu utrzymuje się, co wynika z lokalizacji ważnych dróg tranzytowych przez jego obszar, tj. droga nr 7 i 22. Działania zmierzające do eliminowania hałasu zostały wskazane w aktualizacji „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN”.

W obszarze interwencji pn.: „Pola elektromagnetyczne” celem Programu było: „Utrzymanie poziomu pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych”. W tym obszarze działania ukierunkowane były na realizację zadań administracyjnych tj. analizę dokumentacji zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne. Wyniki badań monitoringowych poziomu PEM w środowisku wykazują, iż mimo wielu źródeł i uruchomienie sieci 5G, utrzymuje się ono na bardzo niskim poziomie. W przyszłości przewiduje się dalszy wzrost oddziaływania pola elektromagnetycznego z uwagi na uruchomienie sieci 5G, której działanie spowoduje wzrost poziomów PEM w środowisku. Jednakże mimo wzrostu PEM prawdopodobnie będzie on w dalszym ciągu na bardzo niskim poziomie.

W obszarze interwencji pn.: „Gospodarowanie wodami” celem Programu było: „Osiągnięcie celów środowiskowych dla wód oraz ochrona przed niedoborem wody i powodzią”. W zakresie ochrony przeciwpowodziowej istotne znaczenie ma stan wałów przeciwpowodziowych, który RZGW w Gdańsku ocenia najczęściej jako mogące zagrażać

bezpieczeństwu. Stan techniczny kanałów i stacji pomp oceniany jest od bardzo dobrego do zadowalającego. Zły stan przypisano dla 11% przepustów wałowych oraz 16% budowli piętrzących.

W obszarze interwencji pn.: „Gospodarka wodno-ściekowa” celem Programu było: „Ochrona wód i gleb przed zanieczyszczeniem ściekami; Ograniczenie zużycia wody; Zapewnienie wody odpowiedniej ilości i jakości”. Działania w tym obszarze dotyczyły inwestycji w zakresie: budowy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i przy obiektowych oczyszczalni ścieków. We wskaźnikach monitorowania widoczny jest trend wyposażania nieruchomości w urządzenia do zgodnego z prawem gromadzenia nieczystości ciekłych, przede wszystkim poprzez budowę zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. W zakresie działań pozainwestycyjnych gminy w znikomym zakresie wydawały decyzje nakazujące przyłączenie do wybudowanych sieci kanalizacyjnych.

W obszarze interwencji pn.: „Zasoby geologiczne” celem Programu było: „Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin”. Cel jest realizowany. Wydobywanie piasków i żwirów oraz torfu było na niskim poziomie. Działania administracyjne są na bieżąco prowadzone co zabezpiecza przed nielegalnym eksploatacją złóż oraz zabezpiecza formalną stronę późniejszej rekultywacji terenów górniczych.

W obszarze interwencji pn.: „Gleby” celem Programu było: „ochrona gleb”. Działania ukierunkowane w tym zakresie miały przede wszystkim charakter edukacyjny, prowadzony przez Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w ramach szkolenia rolników wykorzystujących w produkcji tereny rolne. Istotną kwestią w zakresie ochrony gleb, jest przeciwdziałanie tzw. „kwaśnym deszczom”, których eliminacja następuje poprzez walkę z emisją do powietrza. Z analizy ładunku substancji opadających tj. siarczany, azot ogólny i chlorki widoczne jest zmniejszanie się tej presji.

W obszarze interwencji pn.: „Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” celem Programu było: „Oddzielenie wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego powiatu; Zwiększenie udziału odzysku odpadów w tym recyklingu i przygotowania do ponownego użycia; Rozwój selektywnego systemu zbierania odpadów, w tym odpadów zielonych i niebezpiecznych; Ograniczenie składowania odpadów”. Działania były ukierunkowane na prowadzenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi, realizowany przez gminy. Cel wraz ze wzrostem poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz w zakresie osiągnięcia poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpady budowlanych i rozbiórkowych nie został zrealizowany w większości gmin powiatu. Natomiast bez problemu gminy ograniczają składowanie odpadów ulegających biodegradacji.

W zakresie odpadów działaniem prowadzonym w niewystarczającym stopniu jest usuwanie wyrobów azbestowych. Poszczególne gminy systematycznie organizują dofinansowania do usuwania azbestu, jednak dzieje się to na zbyt małą skalę. W tym

zakresie należałoby zweryfikować prowadzone działania, zintensyfikować je i rozważyć wznowienie działań edukacyjnych.

W obszarze interwencji pn.: „Zagrożenie poważnymi awariami” celem Programu było: „Ograniczanie zagrożeń poważnymi awariami i minimalizacja ich skutków”. Działania były ukierunkowane na standardowy dotacje dla straży pożarnej oraz ograniczanie zagrożenia powodziowego.

Spis tabel:

Tabela 1 Cele i zadania ustalone dla poszczególnych obszarów interwencji w Programie ochrony środowiska dla Powiatu Elbląskiego na lata 2017-2020.....	7
Tabela 2 Zestawienie ilości emisji poszczególnych substancji na obszarze strefy warmińsko-mazurskiej w latach 2019-2020	13
Tabela 3 Ocena jakości powietrza strefy warmińsko-mazurskiej na podstawie danych z roku bazowego - 2015 r. z latami 2019-2020	14
Tabela 4 Długość dróg rowerowych w km w roku bazowym 2015 oraz w latach raportowanych tj. 2019 – 2020 na terenie powiatu elbląskiego	15
Tabela 5 Dokumenty planistyczne w zakresie źródeł energii oraz plany zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe przyjęte przez gminy powiatu elbląskiego	16
Tabela 6 Wskaźniki liczby mikroinstalacji i mocy zainstalowanej w przeliczeniu na powierzchnię gminy i liczbę ludności.....	18
Tabela 7 Wskaźniki liczby wszystkich instalacji (mikro i dużych) i mocy zainstalowanej w przeliczeniu na powierzchnię gminy i liczbę ludności	19
Tabela 8 Działania inwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony klimatu i jakości powietrza w latach 2019-2020.....	19
Tabela 9 Działania edukacyjne w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza podjęte przez wszystkich interesariuszy POŚ w latach 2019-2020	21
Tabela 10 Dane dotyczące pomiaru hałasu kolejowego w Gronowie Elbląskim w 2019 r.	21
Tabela 11 Zestawienie wyników pomiarów hałasu drogowego pochodzącego od dróg krajowych na obszarze powiatu elbląskiego w roku 2020, wykonane na zlecenie GDDKiA	22
Tabela 12 Naruszenia dopuszczalnych poziomów hałasu na odcinkach dróg na terenie powiatu elbląskiego.....	23
Tabela 13 Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne przeprowadzone na rzecz ochrony przed hałasem w latach 2019-2020	25
Tabela 14 Ocena potencjału ekologicznego Zalewu Wiślanego, rzek i jezior w punktach pomiarowo-kontrolnych objętych monitoringiem w 2020 r.	30
Tabela 16 Ocena stanu technicznego urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2020 r.	32
Tabela 17 Ocena stanu technicznego osłon przeciwpowodziowych na terenie powiatu elbląskiego, utrzymywanych przez PGW Wody Polskie – stan na 31.12.2020 r.	32
Tabela 18 Działania inwestycyjne w zakresie gospodarowania wodami podjęte przez interesariuszy POŚ w latach 2019-2020.....	32
Tabela 19 Gospodarka ściekowa realizowana w oparciu o tabor asenizacyjny w latach 2019 i 2020..	35
Tabela 20 Długość kanalizacji i stopień skanalizowania w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020	35
Tabela 21 Długość wodociągu i stopień zwodociągowania w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020	36
Tabela 22 Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki wodno-ściekowa w latach 2019-2020	36
Tabela 23 Wielkość wydobycia piasków i żwirów na terenie powiatu elbląskiego w latach 2019 i 2020	38
Tabela 24 Macierz struktury [%] odczynu pH i potrzeb wapnowania dla gruntów ornych w poszczególnych gminach powiatu elbląskiego wg badań za rok 2019 i 2020.....	40
Tabela 25 Zestawienie zasobności gleb w makroelementy za okres 2019-2020.....	41
Tabela 26 Osiągnięte poziomy przygotowania do ponownego użycia, odzysku, w tym recyklingu niektórych frakcji odpadów komunalnych przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2019-2020.....	43

Tabela 27 Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu elbląskiego w latach 2019 i 2020.....	44
Tabela 28 Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gmin powiatu elbląskiego w latach 2019 i 2020.....	44
Tabela 30 Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020 część 1	45
Tabela 31 Dane dotyczące "dzikich wysypisk" zewidencjonowanych w gminach powiatu elbląskiego w latach 2019-2020 część 2	45
Tabela 29 Dane dotyczące usuwania wyrobów azbestowych w latach 2019-2020 gmin powiatu elbląskiego.....	46
Tabela 32 Działania inwestycyjne przeprowadzone w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów w latach 2019-2020	48
Tabela 33 Działania edukacyjne w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów podjęte przez interesariuszy POŚ w latach 2019-2020	49
Tabela 34 Ilość wydanych zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów oraz nałożonych kar za ich usunięcie bez zezwolenia przez gminy powiatu elbląskiego w latach 2019-2020.....	53
Tabela 35 Monitoring wybranych gatunków oraz pomników przyrody i inwentaryzacja przyrodnicza prowadzona na terenie PKWE i otuliny Parku w latach 2019-2020.....	53
Tabela 36 Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne przeprowadzone w zakresie zasobów przyrodniczych w latach 2019-2020.....	54
Tabela 37 Działania edukacyjne w zakresie zasobów przyrodniczych podjęte przez interesariuszy POŚ w latach 2019-2020	55
Tabela 38 Działania inwestycyjne i pozainwestycyjne przeprowadzone w zakresie zagrożenia poważnymi awariami w latach 2019-2020.....	57
Tabela 39 Ocena wskaźników monitorowania.....	58

Spis rysunków

Wykres 1 Struktura rozmieszczenia mocy zainstalowanej mikroinstalacji PV na terenie gmin powiatu elbląskiego.....	17
Wykres 2 Liczba pomników przyrody na terenie powiatu elbląskiego w latach 2015-2020	51
Wykres 3 Powierzchnia terenów prawnie chronionych na obszarze powiatu elbląskiego w latach 2015-2020	52

